

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τρίτος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἰνῆ ἑτησίαι:— Γραφεῖον τῆς Διευθυντικῆς: Ὅδὸς Σταδίου, 6.

15 Μαΐου 1877

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΒΕΒΟΥΑΡ

Συνέχεια: ἴδι σελ. 289.

ΙΓ΄

ΑΝΑΤΟΜΙΚΗ ΠΑΡΑΜΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Μοναδική εὐκαιρία ὅπως διαδοῦμεν τὸν πορθμὸν τοῦ Τόρ-
ρες ὁ Ἔρο ο. — Νεόκαστρον καὶ ἄνθρακες αὐτοῦ. — Βρισβάνη
καὶ πετώται ἀλώπεκες. — Ἡ γῆ τῆς Βασιλείσσης, νέα ἀποικία.
— Διήγησις ἀνθρωπίνων θυσιῶν ἐν Δαυμέη. — Πόλις ἡ-
λικίαν ἔχουσα δύο ἑσπῶν. — Πυρὰ Καννιδάλων. — Νῆσοι κο-
ράλλινοι. — Ὁ Ἔρο ο ὀλίγου δεῖν καταποντίζεται.

17 Ὀκτωβρίου. — Ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως
ἔφθασε, καὶ ἐνῶ ἐσκοποῦμεν νὰ διατρίψωμεν ἐξ
ἑβδομάδας εἰς τὴν Αὐστραλίαν, ἐμείναμεν δεκα-
τέσσαρας, τοσοῦτον ἐδιπλοσιάζετο ἡ περιέργεια
ἡμῶν καὶ τοσαύτη ὑπῆρξεν ἡ πρὸς ἡμᾶς φιλο-
ξενία. Ἀντὶ δὲ τῆς συνήθους ὁδοῦ παρουσιάσθη
αἴφνης νέα τις εὐκαιρία, ἡ ἀναχώρησις λέγω ἀτ-
μοπλοίου τὸ ὁποῖον στέλλει ἡ Κυβέρνησις εἰς
Πατάβιαν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Τόρρες ὅπως
συστήσῃ ἐμπορικὰς συγκοινωνίας μεταξὺ τῶν
αὐστραλικῶν ἀποικιῶν καὶ τῶν ὀλλανδικῶν
κτῆσεων.

Ἐβέλλετο δὲ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κινδυνώδους
ταύτης ἀποστολῆς ὁ Ἔρο, ὅτε ἠρέθισε καὶ ἡ-
μᾶς ἡ ἐπιθυμία νὰ πλεύσωμεν χίλια διακόσια
μίλια μεταξὺ τῶν σκοπέλων τῆς θαλάσσης
τῶν κοραλίων, καὶ νὰ διαδῶμεν τὴν κινδυνωδε-
στάτην τῶν διαβάσεων τοῦ κόσμου, ἀν καὶ ἀνε-
χαίτιζον ἡμᾶς οἱ φίλοι διὰ πολλῶν παρακλή-
σεων καὶ φόβων.

Τὴν αὐγὴν ἐπεβιβάσθημεν μεταξὺ τῆς ζωη-
ρότητος, τῆς ταραχῆς καὶ τοῦ θορύβου, τῶν
προσιμίων τούτων τῆς ἀναχωρήσεως πλοίου ἔ-
νεκα ταξειδίου, τὸ ὁποῖον θὰ διαρκέσῃ ἕνα μῆνα
περίπου· ὅλοι οἱ ναῦται ἦσαν μεθυσμένοι, κατὰ
τὴν τάξιν. Πλήθος προμηθευτῶν συνῆλθον· αἱ
τροχαλικά καταβιβάζουσι ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς
ἡμῶν φορτία παστοῦ κρέατος, πρόβατα ζωντα-
νὰ καὶ βόας μυκωμένους. Μετ' αὐτοῦς κατα-
βαίνουνσι δέκα ἵπποι συνδεδεμένοι καὶ ἐλθόντες
εἰς τὸ κατὰσρωμα συνταράττονται μεταξὺ τῶν
ναυτῶν, οἵτινες φοβοῦνται ἔτι πλέον· ἀγέλι
χοίρων ὀρμῶσιν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας εἰς τὴν ἄλ-
λην, φέρουσι δὲ καὶ λαχανικά καὶ ἄνθρακες ὅ-
λα φύρδην μύγδην καὶ ὄλος ὁ κόσμος κρώζει καὶ
φλυαρεῖ. Μετὰ ταῦτα λύομεν τὰ πρυμνήσια, ὁ
ἔλιξ ὠθεῖ ἡμᾶς εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ ὀρμῶμεν τα-

χεῖς ὡς βέλος. Μικρὸν κατὰ μικρὸν αἱ τελευ-
ταῖαι οἰκίαι φωτιζόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνατέλλοντος
ἡλίου κρύπτονται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθέων
καὶ ἐπὶ τέλους καλύπτονται ἀπὸ τοὺς βράχους,
ὅπου γίνεται ἄφαντος ὁ Δούμβαρ. Πρὸς τὸ ἐσπέ-
ρας πλέομεν πλησιέστερον τῆς γῆς, φλογεράς,
ἀμυώδους καὶ μονοτόνου, καὶ εἰσερχόμεθα εἰς
τὸν λιμένα τοῦ Νσοκάστρου· εἶναι δὲ ἡ εἴσοδος
πλήρης σύρσεων, ταράττεται ὑπὸ βρυμάτων καὶ
ἐνὶ λόγῳ φαίνεται κινδυνωδεστάτη. Βλέπομεν
μεταξὺ τῶν σκοπέλων τὰ ὑψηλὰ ἰστίαι τοῦ ἀτ-
μοπλοίου Κουάρα, ναυαγήσαντος ἐκεῖ ἀφοῦ
ἐφθάσαμεν εἰς Αὐστραλίαν. Ἐναυάγησε δὲ πεν-
τακόσια μέτρα μακρὰν τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν 275
ἐπιβατῶν εἰς μόνος, εἰς νέος εἰκοσαετῆς, κα-
τώρθωσε νὰ σωθῇ. Ἠλθομεν δὲ ἐνταῦθα ἵνα
παραλάβωμεν 1,100 τόνους γαιανθράκων, ἀ-
ναγκαίων εἰς τὸ πλοῖον ἡμῶν διὰ τὸ τα-
ξειδίον του. Τὸ Νεόκαστρον εἶναι τὸ μέγιστον,
ἀλλὰ καὶ τὸ μόνον ταμιευτήριον τῶν ἐν Αὐ-
στραλίᾳ γαιανθράκων.

Ἐπιθυμοῦμεν δὲ πολὺ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ
ἀνθρακωρυχεῖα, ἅτινα βιομηχανικῶς εἶναι πολὺ
ἀνώτερον τῶν χρυσορυχείων.

18 Ὀκτωβρίου. — Οἱ διευθυνταὶ ὠδήγησαν ἡ-
μᾶς ἐπίππους εἰς τὰ ἀνθρακωρυχεῖα τῆς Οὐα-
ρατά· ἐργάζονται δὲ ἐκεῖ 250 ἐργάται λαμβά-
νοντες ἀνὰ τέσσαρα φράγκα καὶ τεσσαράκοντα
λεπτὰ κατὰ τόνον καὶ ἐξάγουσι κατὰ μέσον ὄ-
ρον 3,500 τόνους τὴν ἑβδομάδα· δὲν ἔχουσι δὲ
ἀνάγκην οὔτε νὰ ἀνορύξωσι φρέατα, οὔτε νὰ
μεταχειρισθῶσι μηχανάς, διότι οἱ ἄνθρακες εὐ-
ρίσκονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Ἀνήκει
δὲ τὸ μέρος τοῦτο εἰς μεγάλην ἐταιρίαν καταγι-
νομένην καὶ περὶ γαιάνθρακος, περὶ ἵππους, περὶ
βόας, περὶ λάχανα καὶ περὶ πρόβατα. Ἡ κυ-
βέρνησις ἐδωρῆσατο εἰς αὐτὴν δύο ἑκατομμύρια
ἐταρίων, ἠγόρασε δὲ καὶ ἄλλας 800,000 ἀντὶ
20,000,000 φράγκων. Ἐχει δὲ 200,000 περί-
που πρόβατα, 20,000 βόας καὶ 500 ἄνδρας ὑ-
πομισθίου, εἰς οὓς πληρώνει 1,750,000 φράγ-
κων. Οἱ μέτοχοι δὲν θὰ ἐπώλουν τὴν μετοχὴν
αὐτῶν οὔτε ἀντὶ μιᾶς αὐτοκρατορίας, διότι ἔ-
καστος αὐτῶν προσδοκᾷ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἐν
τοῦλάχιστον ἑκατομμύριον τὸ ὁποῖον, καθ' ἑ-
μᾶς ἐβεβαίωσαν, θὰ ἔχουσιν ἐντὸς ὀλίγου.

22 Ὀκτωβρίου. — Καὶ ἀφοῦ τὸ μέγα κύτος

του "Ερο κατέπνευσε τους 4,100 τόνους των γαιανθράκων, εξήλθομεν από τα ύδατα της νέας μεσημερινής Γαλατίας και εισήλθομεν εις τα της Γης της Βασιλίσσης. Τα ύδατα όμως του ουρανού κινδυνεύουσι να μάς καταποντίσωσι. Η χάλιζα είναι δγκώδης ως δόν περιστεράς, το δὲ βαρόμετρον ἐντὸς ἐνὸς λεπτοῦ και ἡμίσεος ἀνέβη ἐν τέταρτον δακτύλου. Πάντα τὰ σκεύη ἐχόρευον ὄλοι κατέφυγον ὑπὸ τὸ κατάστρομα, πολλὰ πτηνὰ ἐφρονεύθησαν ὑπὸ τῆς χάλιζης και οἱ σκύλοι προσβληθέντες ὀδυνηρῶς ὠρούοντο. Οὕτως ὁ φόβος ἂν και ὑπῆρξε βραχὺς ὑπῆρξεν ὁμως και ἀνήκουστος κερκυνοὶ και τρομερὰ θάλασσα ἐνταυτῷ τόσον πολὺ κατετάραξαν τὸ πλοῖον, ὥστε τὸ παράπηγμα ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἦσαν δεδεμένοι οἱ Ἴπποι διεσχίσθη ἐν ἀκαρεὶ και τὰ ξύλα κατέπεσαν κατέπεσαν δὲ και τὰ ταλαίπωρα ζῶα, τὰ μὲν πλαγίως, τὰ δὲ ἔχοντα τοὺς τέσσαρας πόδας πρὸς οὐρανὸν ποτὲ μὲν ἐδοκίμαζον νὰ ἐγερθῶσι, ποτὲ δὲ ἐπανεπίπτον. Ἄλλ' ὁ πλοίαρχος διὰ τῆς βροντώδους φωνῆς και τοῦ αἰδηροῦ βραχίονος αὐτοῦ ἦτο θαυμάσιος. Ἀπέθανε δὲ και εἰς Ἴππους και ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῶ δύο ἄλλοι ἐτοιμάζονται νὰ μιμηθῶσιν αὐτόν.

Ἐν τοσούτῳ ἐφθάσαμεν ὑπὸ τὴν νῆσον Μορετόν ὅπου ἐρρίψαμεν τὰς ἀγκύρας, μικρὸν δὲ ἀτμόπλοῖον μάς ἐπλησίασε, φέρον τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ Διοικητοῦ και ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρίγκηπα δι' ἧς προσκαλεῖται εὐγενῶς ν' ἀποβῆ εἰς τὴν ξηρὰν. Ἐπὶ δύο ὥρας ἀναβαίνομεν τὰς πλατείας και λασπώδεις ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Βρισθάν' ἐστάθημεν δὲ ὀλίγον ἵνα συλλάθωμεν τρεῖς μεγάλας χελώνας κιτρίνας, μακρὰς ἐν μέτρον και ἡμισυ περίπου. Ὅτε δὲ ἀνεβιβάσαμεν αὐτὰς εἰς τὸ κατάστρομα τὰ ταλαίπωρα ζῶα διετάραξαν σπασμωδῶς ἀλλ' εἰς μάτην, τοὺς πλατεῖς πόδας των και συγχρόνως ἔδειξαν τὸ γυμνὸν κρανίον των μὲ τοὺς δύο μεγάλους των ὀφθαλμούς. Ὅποῖον ὠραῖον ρόφημα μάς προετοιμάζουσι!

Κατατρίβουμεν δὲ ὄλην τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ καλάτιον τοῦ Διοικητοῦ. Πλησίον οὕτω τοῦ τροπικοῦ ἠσθάνομεθα φλογερὰν θέρμην. Ἡ ἐμφάνισις νέου τινὸς ζώου διέκοψεν ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ τὴν ὁμιλίαν μας, εἶναι δὲ τὸ καλούμενον Flying Fox, ἧτοι εἶδος καστανοῦ σκιούρου, οὗ τινος οἱ πόδες διαχωρίζονται ὑπὸ λεπτῆς και διαφανοῦς μεμβράνης χρησιμεύουσιν εἰς αὐτόν ὡς ἄλλα πτερὰ ἵνα πηδᾷ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο δένδρον εἰς διάστημα ἑκατὸν και ἑκατὸν πενήκοντα μέτρων. Θαυμαστὸν τῶντι εἶναι νὰ βλέπῃς τὰ ζῶα ταῦτα ριπτόμενα ἀπὸ τὴν κορυφὴν ὑψηλῆς ἐλάτης και διασχίζοντα τὸν ἀέρα μὲ ταχύτητα βέλους, νὰ καταβαίνωσι διαγωνίως ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ πεδίου ἐπὶ δένδρου εἴκοσιν ἢ και τριάκοντα ποδῶν ἂν δὲ παρασύρῃ αὐτὰ ὁ ἄνεμος φθάγουσι

πολὺ ἀπώτερον, ὅμοια μὲ τὰ ξηρὰ φθινοπωρινὰ φύλλα τὰ ὁποῖα περιφέρονται κατὰ μεγάλας διαστάσεις.

Ἐκεῖ πλησίον εὐρίσκεται και τὸ ἱερὸν δένδρον τῶν μαύρων τὸ καλούμενον βουινιά, εἶδος ἐλάτης ἰσχυρῆς ἐχούσης παράδοξον τὴν κατασκευὴν, ἀλλὰ τακτικὴν και τὸ ὕψος μέγιστον. Ὁ καρπὸς αὐτῆς ὅμοιος πρὸς ἀνανὰν ὠριμάζει κατὰ τριετίαν οἱ δὲ ἄγριοι συνέρχονται κατὰ φυλὰς ἵνα δπάγωσι νὰ συλλέξωσιν αὐτόν εἰς τινὰ δάση τὰ ὁποῖα σέβονται. Περιέρχον δὲ ὅτι μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν λευκῶν ἢ ὀσμῆ τῶν ποιμνίων και ἡ γειτονία τῶν οἰκιῶν φέρουσι ταχέως εἰς παρακμὴν τὰ δένδρα ταῦτα. Καὶ σήμερον οἱ μαῦροι ἀπερχόμενοι εἰς συλλογὴν τῶν καρπῶν τούτων, ψάλλουσι πενήμιως ὅτι «ἡ τελευταία βουινιά θὰ ὠριμάσῃ ἐπὶ τοῦ τελευταίου δένδρου τῶν δασῶν και θὰ πέσῃ εἰς τὴν γῆν, ὅτε και ὁ τελευταῖος μαῦρος θ' ἀποδώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀστέρας.»

Και τῶντι εἶναι λυπηρὸν νὰ βλέπῃ τις τὴν φυλὴν ταύτην σθεννυμένην μὲ τοσαύτην ταχύτητα μεγίστη μελαγχολία κυριεύει ὄλους τοὺς λαοὺς τῆς μεσημβρίας ἡμέρα τῆ ἡμέρα βλέπει αὐτοὺς ἐξαφανιζομένους. Ταλαίπωρος φυλὴ ἀφελῆς και ἀγρία, ἧτις ἐδανείσθη παρὰ τοῦ πολιτισμοῦ ὅ,τι βλάπτει αὐτήν, ἧτοι τὸ ὑπερβολικὸν ποτόν και τὰ νέα νοσήματα, τὰ ὁποῖα καταστρέφουσιν αὐτήν, ὡς ὁ πάγος καταστρέφει τὰς μυῖας. Ἄν και ὀγδοήκοντα ἔτη συζῶσιν οὕτως εἰπεῖν μετὰ τῆς βιομηχανίας τῶν λευκῶν, ὅμως οὐτε κὰν ἀπαξ ἠσθάνθησαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐργασθῶσιν ὅπως και οἱ ξένοι, νὰ κερδήσωσιν ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς ὅσα και αὐτοί. Ἐξ ἐναντίας ὀλοκλήρους ἡμέρας και νύκτας κυλίνονται ὡς χοῖροι ἐπὶ τῆς ἄμμου, κυνηγῶσιν opossum μὲ βέλη ἐξ ἀκανθῶν ἰχθύων, τρώγουσιν ἐξ αὐτοῦ διὰ τέσσαρας ἡμέρας και κοιμῶνται μετὰ ταῦτα εἰς τὸν ἥλιον ὡς ἄλλοι βόαι χωνεύοντες και βρωμοῦντες. Ἴδου πῶς διαίτῃται ἡ κατηραμένη αὐτὴ φυλὴ! Εἰς μάτην ἀνέθρεψαν τὰ τέκνα των, τὰ ἐδίδαξαν τέχνας, ἐφρόντισαν νὰ ἔχωσιν ἀνώτερα κέρδη διότι μόλις φθάνουσιν εἰς τὴν ἡλικίαν εἴκοσι και εἴκοσιπέντε ἐτῶν και εὐθὺς δραπετεύουσιν εἰς τὰ δάση ἵνα ἐπαναλάβωσι τὸν ἀρχαῖον δύστηνον βίον. Ἄλλὰ ὑπάρχει και χειρότερον παράδειγμα νέος τις, μεγίστην ἔχων εὐφυΐαν, ἔδειξε πολλὴν κλίσιν πρὸς τὴν μηχανουργίαν και τὴν βιομηχανίαν εἶχε σχεδὸν τρόπους εὐρωπαίου. Ἐγίνωσκεν ὀλίγα μαθηματικά και ἠδύνατο νὰ λύσῃ ἐξισώσεις δευτέρου βαθμοῦ. Ἐστάλη εἰς Ἀγγλίαν ὅπου διέτριψε δύο ἔτη και ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν βασιλίσσαν, ἧτις ἐφάνη εὐμενεστάτη πρὸς αὐτόν. Καὶ ὅμως, ἂν περιέλθῃ σήμερον τὰ ἄγρια δάση θὰ τὸν εὕρῃς μεταξύ τῶν ἐπιτοπίων φυλῶν ὀλόγυμνον, ἀνίκανον νὰ ἐργασθῇ,

ἐλεινὸν και κτηνώδη ὅπως οἱ ἀδελφοὶ του.
 25 Ὀκτωβρίου.—Τὸ πρῶν μετέβημεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἡμετέρου "Ερο καθ' ἑδὸν δὲ, περιεργαζόμενος τὰ περὶ ἐμὲ, ἔμενον ἐκθαμβος. Δὲν φαντάζεσαι πόσον παράδοξος εἶναι ἡ θεμελιώσις νέας πόλεως πὸ μὲν βλέπεις δημόσια καταστήματα ὡς ἀληθῆ παλάτια, πὸ δὲ ὁδοὺς διακεχαραγμένας μεταξύ δασῶν και ποικίλων δένδρων παρεκεῖ ἀπαντᾷς τρία ἢ τέσσαρα ἐργαστήρια μὲ εἶδη τοῦ συρμοῦ και μεταξύ αὐτῶν κρημνὸν ἢ χεῖμαρρον, παρεκεῖ ἀναγινώσκεις ἐπὶ τινος καταστήματος «Δημόσιον ταμεῖον», περὶ τὸ ὁποῖον κεῖνται σκηναὶ ἀποίκων ἐλθόντων πρὸ τινων ἡμερῶν. Καὶ τῶντι ἡ Βρισθάν εἶναι ἀποικία μόλις ἐξερχομένη τῆς γῆς. Ἡ περιφέρεια αὐτῆς, ἧτοι ἡ «γῆ τῆς Βασιλίσσης», περιλαμβάνει ὄλον τὸ ἀνατολικόβορειον μέρος τῆς αὐστραλικῆς ἡπείρου και ἡ ἔκτασις αὐτῆς εἶναι τριπλασίως ἴση πρὸς τὴν τῆς Γαλλίας. Πρὸ τεσσαράκοντα δύο ἐτῶν εἰσῆλθεν ἐνταῦθα ὁ πρῶτος εὐρωπαῖος, ἡ δὲ περιφέρεια κατέστη ἐκ τῶν ποιμενικωτέρων τῆς νέας Μεσημβρινῆς Γαλατίας. Τῷ 1859 ἦσαν 20 περίπου χιλιάδες κατοίκων μακρὰν τῆς ἑδρας τῆς κυβερνήσεως, διὸ και ἠναγκάσθη νὰ γίνῃ ἀποικία ἀνεξάρτητος. Ἀντιπροσωπεύεται δὲ ἕκτοτε ὑπὸ Βουλῆς ἐκλεγομένης διὰ γενικῆς ψηφοφορίας, ἔχει ὑπευθύνους ὑπουργοὺς και ὀλόκληρον κυβέρνησιν. Ἡθέλησαν νὰ βαδίσωσιν ὡς γίγαντες και νὰ ἀρχίσωσιν εὐεργετοῦντες και δαπανῶντες ὡς ἀνεξάρτητοι ἔποικοι. Ἀπὸ τοῦ 1859 μέχρι τῆς σήμερον ἔχουσιν ἐννεήκοντα χιλιάδας ἀποίκων, 6,000, 000 προβάτων, 900,000 ζῶων κερκασφόρων, 50, 000 Ἴππων και ἐξαγωγήν 37,500,000 φράγκων κατ' ἔτος ἔχουσι μεταλλεῖα χαλκοῦ και ἀνεκάλυψαν χρυσορυχεῖα ὅθεν κύματα κεφαλαίουχων εἰσέβαλον ἀπὸ τὰς ἄλλας ἀποικίας εἰς τὴν σχεδὸν ἀγρίαν ταύτην χώραν. Οἱ νεήλυδες οὗτοι, ἔχοντες ἕκαστος 150,000 προβάτων, ἐστενοχωροῦντο εἰς Μεσημβρίαν και ὠθούμενοι ὑπὸ τοῦ πόθου μεγαλειετού κέρδους διεσκορπίσθησαν θαρράλως εἰς τὸ ἐσωτερικόν.
 Οἱ ἔποικοι ἐρχόμενοι λαμβάνουσιν ἔγγραφον ἐπιτρέπον αὐτοῖς νὰ ἐκλέξωσιν ἐξήκοντα ἑκτάρια γῆς. Πλὴν τούτου ἡ κυβέρνησις ἐνοικιάζει εἰς αὐτοὺς και ὅσα ἄλλα θέλουσι πρὸς δώδεκα φράγκα και 50 λεπτὰ τὸ ἑκτάριον. Ἐὰν δὲ ἐνοικιάσωσιν αὐτὰ διὰ δεκατέσσαρα ἔτη, τότε ἀντὶ τῆς αὐτῆς τιμῆς παραχωρεῖ ἐν τετραγωνικὸν μίλιον! Μεταλλεῖα και ποιμνία, ἴδου τὸ Α και τὸ Ω συμπάσης τῆς Αὐστραλίας!
 Καὶ ναὶ μὲν τὰ ταμεῖα τοῦ κράτους δὲν εἶναι πολλὰ πλούσια, διότι δαπανῶνται μυριάδες εἰς σιδηροδρόμους, λιμένας, τηλεγράφους και τὰ τοιαῦτα ἄλλὰ εἰς τόπον ὅπου ἐντὸς δέκα ἐτῶν τὸ δημόσιον χρέος θέλει μοιρασθῆ ὅχι πλέον εἰς 90,000 κατοίκων ἀλλὰ εἰς 500,000, ὅπου ἡ ἀ-

ξία τῶν μυριάδων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ἀναβαίνει ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τοῦ μηδενικοῦ εἰς 600 φράγκα, τίς λογαριάζει χρέος 20,000, 000 γεννηθὲν μετὰ τῆς ἀποικίας;
 Ὅμοιαν ταύτης δυσκολίαν εἶδον πολλοὶ πρὸ τριάκοντα ἐτῶν εἰς τὴν Βικτωρίαν, εἰς τὴν Νέαν Ζελανδίαν, αἵτινες ὅμως σήμερον εἶναι εὐδαιμονέσταται ἀποικία. Ὅπως εἰς τὴν Μέλβουρν οὕτω και εἰς Βρισθάν ἐγένοντο ταραχαὶ και στάσεις, δὲν ἔρρευσεν ὅμως αἷμα καιτοὶ μὴ παρούσης στρατιωτικῆς δυνάμεως διότι καθὼς εἰς τὴν Τασμανίαν ὑπάρχουσιν ἐπτὰ στρατιῶται, οὕτω και εἰς τὴν Βρισθάνην ὑπάρχουσι δεκαεξ ἄνδρες. Πρὸς τὸ παρὸν τὰ πάντα εἶναι ἐν τάξει και ἂν τὸ μέρος τοῦτο τῆς γῆς ἀποφύγῃ τὴν οικονομικὴν κρίσιν, ἂν δὲν ὑποπέσῃ πρῶτον εἰς τὸν πόλεμον τῶν διατιμήσεων ὅστις ἤρχισε νὰ γίνεταί μεταξύ τῶν αὐστραλικῶν ἀποικίων, τοῦτο θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀξιολόγον παράδειγμα τῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας ἀπαντᾷ ἀπώτατον δημιούργημα, ἀλλὰ και τῆς ταχύτητος και τῆς ἐμπιστοσύνης μεθ' ὧν κατανικᾷ τὰς δυσκολίας και ἀνυψοῦται ἀπὸ τοῦ μηδενὸς εἰς τὴν εὐδαιμονίαν. Ἴσως ἐντὸς δέκα ἐτῶν τὸ κράτος τοῦτο θ' ἀναδειχθῆ μέγα και τότε θὰ ἀναπολήσω εὐτυχῶς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἶδον τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ ὡς ἄλλο μέγα χωρίον, τοὺς κατοίκους τῆς διαμένοντας ὑπὸ σκηναῶν και αὐτὴν κινδυνεύουσαν. Ἴδου πόσον ἰσχυρὴ ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς ἐλευθερίας. Ἐν τοσούτῳ ὁ "Ερο διατρέχει δέκα μίλια πρὸς βορρᾶν παραπλέον τοὺς αἰγιαλοὺς τοὺς ὁποίους θέλομεν βλέπει ἐπὶ πολὺ.

Ἐπιτα συνίξις.

N.

ΠΡΩΤΑΙ ΑΝΑΡΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
 Ἐκ τῶν τοῦ Ἀλφρέδου Μορῦ.
 Συνίξις και τέλος (ὁ 1 σελ. 293.)

Ε'
 ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Μόλις ὁ ἄνθρωπος ἐκτίσαστο τὰ ἀναγκαῖα οὐκ ἀπὸ τῆς συντήρησίν του και ἀμέσως ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην ν' ἀνταλλάξῃ τὰ προϊόντα, ἐξ ὧν εἶχεν ἄφθονα, ἀντὶ ἄλλων, ὧν ἐστρεῖτο. Ἐκ τούτου προῆλθον αἱ ἀνταλλαγαὶ, ὧν ἡ χρῆσις εἶναι κοινὴ και παρ' αὐτοῖς ἔτι τοῖς βαρβαροῖς λαοῖς, διότι ἐλάχιστος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν οὐδεμίαν ἰδέαν περὶ ἐμπορίου ἐχόντων, οἱ οἱ εἰσιν οἱ Νυάμ-Νυάμ τῆς παρὰ τὸν ἰσημερινὸν Ἀφρικῆς. Ἰδιαιτέρως ὅμως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μάλλον αἱ σημιτοχαμιτικαὶ φυλαὶ ἐφάνοντο ἀποκλίνουσαι πρὸς τὸ ἐμπόριον, ὀργανίζουσαι ἐμπορικὰς συνουσίας διὰ μέρη μακροκρημένα και μεγάλας διὰ θαλάσσης ἀποστολάς. Οὕτως οἱ Ἑβραῖοι συνηλάττοντο μετὰ τῶν Αἰγυπτίων, τὰ δὲ φοινικικὰ πλοῖα ἔπλεον μέχρι τοῦ πορθμοῦ τῶν Γαδεῖρων. Πολλῶ δὲ πρὸ τῶν Εὐρωπαίων οἱ Ἀραβες

εἰσεχώρησαν ἐμπορευόμενοι εἰς τὴν Ἀφρικὴν, οἱ δὲ Τζελλάβαι αὐτῶν ἴδρυσαν ἐν ταῖς χώραις τῶν μαύρων, ὡς ἔτι καὶ σήμερον παρατηρεῖται ἐν Βαδαῖ, ἀληθὴ πρακτορεία. Αἱ συναλλαγῆς ἦσαν ἡ ἀφειρηρία τοῦ ἐμπορίου, ὅπερ συνέτεινεν εἰς ἐνίσχυσιν τῶν μεταξύ διαφόρων φυλῶν σχέσεων, προσελθουσῶν κατ' ἀρχὰς ἐκ τοῦ ἐμφύτου τῷ ἀνθρώπῳ αἰσθημάτων τῆς κοινωνικότητος. Ὅπως δὲ διευκολύνῃ τὰς συναλλαγὰς, ὁ ἄνθρωπος ἐδέησε νὰ ποιήσεται χρῆσιν ἀντικειμένων τινῶν ἢ προϊόντων πρὸς ἔνδειξιν τῆς ἀξίας, τιθέμενος οὕτω βάσιν τινὰ ἀσφαλῆ συνεννοήσεως περὶ τῶν τιμῶν. Ὡς τοιαῦτα δ' ἐχρησίμευσαν τὰ προϊόντα, ὧν ἡ χρησιμότης ἦν γενικὴ, καὶ ὧν ἡ σπουδαιότης ἀνεγνωρίζετο παρὰ πάντων, οἱ ἦσαν παρὰ Πελασγοῖς οἱ βόες, καὶ παρὰ Κάφροις τὰ πρὸς ἐνδυμασίαν κατάλληλα ὑφάσματα, τὰ τομπὰς καὶ τὰ τοκάκι ἐν Ἀφρικῇ, καὶ τὰ βαμβακερὰ ὑφάσματα παρὰ τοῖς Μαλαίοις. Οἱ Βίλ τοῦ Ἰνδοστῶν πληρώνουσι διὰ βελῶν τὰ παρ' αὐτῶν ἀγοραζόμενα ἐν Βαδαῖ δὲ πάντα τὰ κοσμήματα, διακρινόμενα ὑπὸ τὸ περιληπτικὸν ὄνομα χαράλ, χρησιμεύουσιν ὡς μέσον ἀνταλλαγῆς. Οἱ Καρχηδόνοι μετεχειρίζοντο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν κατ' ἀρχὰς τεμάχια δερμάτων, ἐφ' ὧν ἀκολούθως ἐπέθεσαν σημεῖα τινὰ ἐκ τούτου ἔλαβον ἀρχὴν τὰ σκῦτινα ἐπικληθέντα νομίσματα (nummi scortei). Ἡ μεγίστη ἀξία ἦν εἰς τὸ ἄλλας ἀπέδιδον φυλαί τινες, ἀρτίως γνωρίσασαι τὰ εὐεργετήματα ἅτινα ἡ χρῆσις αὐτοῦ παρεῖχεν, ἐξηγεῖ διατὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἀραβὸς περιηγητοῦ Ἰβν Βατουτάχ τὸ ἀρτυμα τοῦτο ἐπέιχε τόπον νομίσματος παρὰ τοῖς μαύροις τῆς ἀρκτικής Ἀφρικῆς. Ἀργότερον προετιμήθησαν ἀντικείμενα εὐφορητότερα, γενικῶς δ' ἐπιζητήματα ἐκ τῆς ἀποδιδομένης αὐτοῖς ἀξίας. Οἱ Ἕλληνες κατ' ἀρχὰς ἐποιοῦντο χρῆσιν πυρήνων κερατίων, ὡς ἐν Γουινέα, ἐν Σεγού, ἐν Χαουσσά, οἱ Πεύλοι καὶ οἱ Μαλδίβοι ποιοῦνται χρῆσιν τῶν κωρίς (κυπραία), οἱ δὲ ἰθαγενεῖς Ἰνδοὶ τοῦ Νέου Κόσμου κογχύλης τινὸς καλουμένης ἰόκα (κογχύλη ἢ ὀδοντωτή), καὶ οἱ τῆς μέσης Ἀμερικῆς κόκκων κακάου. Ἀκολούθως ἐκ τῆς προόδου τῆς βιομηχανίας ἀνεπτύχθη ἡ ἰδέα τῆς ἐκλογῆς ὡς σημείων ἀξίας τῶν μετάλλων, τοῦ σιδήρου, τοῦ ὀρειχάλκου, τοῦ χαλκοῦ, τοῦ ἀργύρου, τοῦ χρυσοῦ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐστάθμιζον τὸ μέταλλον, ἀνταλλάσσόμενον ἀντὶ ὀρισμένου προϊόντος, ἡ δὲ ἀξία ὑπελογίζετο ἀναλόγως πρὸς τὸ βᾶρος τοῦ μετάλλου. Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι, οἱ Σῖναι, μέχρι ἐσχάτων, δὲν ἐγίνωσκον ἕτερα μέσα πώλησεως καὶ ἀγορᾶς, ἡ δὲ λέξις σίκλος (σικέλι), ὡς ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ἑβραίων ἀργυροῦν τι νόμισμα, σημαίνουσα σταθμὰ, ἐνθυμίζει τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἀπλῶς ἐσταθμίζοντο τὰ μέταλλα. Ὁ σίκλος ἠδύνατο 20 γέρα, ἕκαστον δὲ γέρα παρίστη βᾶρος 46 κόκκων κριθῆς, διότι ἡ κριθή,

ὡς παρ' ἄλλοις λαοῖς ὁ σῖτος, ἦν ἡ πρώτη βᾶσις ἀξίας. Τὰ ὀνόματα τῶν νομισμάτων τῶν Ἀθηνῶν ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ βάρους, ὃ ἐν ἀρχῇ εἰλκον, ἡ δὲ γενικὴ ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἰταλίᾳ ὀνομασία νόμισμα (nummis), ἐκ τοῦ νόμος παραγομένη, δεικνύει ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ὀρισθῆ διὰ νόμου τὸ βᾶρος αὐτῶν διηγήθη ἐνωρὶς λίαν ἐν ταῖς χώραις ταύταις. Οἱ Ῥωμαῖοι πρὸ τοῦ Σαρβίου Τυλλίου, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ Λυκούργου ὑπελόγιζον τὴν τιμὴν τῶν πραγμάτων ὀρισμένου βάρους σιδήρου ἢ χαλκοῦ, εὐρέθησαν δ' ἐν τῷ ἰταλικῷ ἐδάφει τινὰ τῶν τοιούτων ἀκατεργαστων μεταλλίνων τεμαχίων, ἅτινα ἦσαν τὰ πρῶτα τῶν Λατίνων νομίσματα (aes rudae). Ἐν Μοκὸ ἔτι καὶ νῦν ἀντὶ νομίσματος χρῶνται τεμαχίω σιδήρου, ἔχοντι τὸ πλάτος πλάμης, καὶ σχῆμα προσομοιάζον ἰχθυί, κρατουμένῳ δ' ἐκ λαβῆς. Ἐν τῇ δυτικῇ Ἀφρικῇ, ποιοῦνται χρῆσιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ μικρῶν τριγώνων σιδηρῶν ἐλασμάτων μετ' εὐθείας λαβῆς, καλουμένων ἀγκελέμμα ἢ ἀκίκα.

Ἄλλ' ἡ πρόοδος τῶν τεχνῶν ὠδήγησε, πρὸς ἀποφυγὴν διηνεκοῦς χρήσεως τῆς πλάστιγγος, νὰ χαραττωσιν ἐπὶ τοῦ μετάλλου σημεῖον δηλοῦν τὸ βᾶρος αὐτοῦ, καὶ ἐκ τούτου προήλθε τὸ κυρίως καλούμενον νόμισμα. Ἐπὶ Σερβίου Τυλλίου τὸ ὀρειχάλκινον τεμάχιον, τὸ ἔλκον βᾶρος μίας λίτρας ἢ 12 οὐγγιών, ἐσφραγίσθη, κατὰ μίμησιν ἀναμφιβόλως τῶν παρὰ Τυρρηνοῖς καὶ Καρχηδόνοις, διὰ σημείου ἐμφαίνοντος τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ συγγρόνως ὑποδεικνύοντος συμβολικῶς τὴν χαράζαντα αὐτὸ λαόν. Ἐπὶ Ὀμήρου ἐπεκράτει ἔτι παρ' Ἕλλησι τὸ δι' ἀνταλλαγῆς ἐμπόριον, πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς δὲ τῶν νομισμάτων διὰ τὸν τῶν Ἀργείων βασιλέως Φειδῶνος (κατὰ τὸν Η' π.Χ. αἰῶνα), μετεχειρίζοντο εἰς τὰ ἀνταλλάγματα ἀργύριον καὶ χρυσίον ἄσημον ἐν σχήματι ὀβελῶν ἢ ὀβελίσκων (ὅθεν ἔμεινε τὸ ὄνομα ὀβολός). Πολὺν καιρὸν ἐπετύπων μόνον ἐπὶ τοῦ κυρτοῦ μέρους τῶν νομισμάτων ἀπλᾶ τινὰ σημεῖα ἐν ἐξοχῇ, οἷον χελώνην (Αἰγίνης), ἀσπίδα (Βοιωτίας), μέλισσαν (Ἐφέσου), βοῦν (Ἀττικῆς) κτλ., τὸ δὲ ὀπισθεν ὀμαλὸν ἢ ὑπόκοilon μέρος εἶχε μόνον τετράγωνόν τι ἐντύπωμα ἀπὸ τοῦ ἀκμοθέτου, ἐφ' οὗ ἔκειτο τὸ νόμισμα ἐν ᾧ ἐχαράττετο τῆ σφύρα. Μετὰ παρέλευσιν δὲ ἱκανοῦ χρόνου οἱ τύποι τῶν νομισμάτων κατέστησαν ποικιλοῦτεροι καὶ ἐντεχνότεροι, ἐγχαραττομένων κεφαλῶν θεῶν καὶ ὀλοκλήρων ζώδιων, καὶ τῶν ἐντυπωμάτων (τῶν εἰσοχῶν) τοῦ ὀπισθεν μέρους ἐκπληρουμένων φιλοκάλοις τύποις. Ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι ἐκόπτοντο ἐπὶ τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος οἱ καλούμενοι nummi incusi, ἦγον νομίσματα ἔχοντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεον τὸν αὐτὸν τύπον ἔνω μὲν ἐν ἀ-

1. Ἴσως διότι οἱ ὅσες ἐθεοοῦντο τὸ κυριώτατον τῶν ἀνταλλαγμάτων. Ἐξ ὁμοίας ἀφορμῆς τὰ χρήματα λατινιστὶ ἐκλήθησαν pecunia, ἐκ τοῦ pecus (ποιμνιον).

ναγλυφῆ ἀπειρασμένον, κάτω δὲ κοίλως ἐντετυπωμένον. Ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν μακεδονικῶν χρόνων ἡ χρῆσις τῶν νομισμάτων ἐπεξετάθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Γαλατίᾳ, ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ, ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ μέχρι τῆς Βακτριανῆς καὶ τῆς Ἰνδικῆς. Ἡ γνῶσις τοῦ ἀλφαβήτου, εἰς ἧς τὴν διάδοσιν οὐ μικρὸν συνέτεινεν ἡ χρῆσις τῶν νομισμάτων, κατέστησε δυνατὴν τὴν ἐγγραφὴν μονογραμμάτων καὶ ἐπιγραφῶν. Ἡ ἐπέκτασις τῆς χρήσεως τῶν νομισμάτων ἐβάδισε παραλλήλως τῇ τέχνῃ τῆς ἐργασίας τῶν μετάλλων.

Ἡ ἐφεύρεσις τῶν νομισμάτων, ἅτινα ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν ἐπὶ πολὺ ἀντειχον εἰς τὴν φθορὰν, διηκούλυε τεραστίως τὴν πρόοδον τῆς ἐμπορίας, καὶ συνετέλεσεν ὅπως συνδεθῶσιν ἀλλήλοις λαοὶ ἀπωτάτων χωρῶν, ἐξ οὗ μεγάλως ἀνεπτύχθη ὁ πολιτισμός.

ΘΑΝΑΤΩΣΙΣ ΚΑΤΑΔΙΚΟΥ ἘΝ ΚΙΝΑ,

Ἰδιαιτέρα ἐπιστολή, γραφείσα παρ' ἀνδρὸς ταξειδεύσαντος εἰς Κίνα, δίδει τὰς ἐξῆς φοβερὰς πληροφορίας περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θανατοῦνται οἱ κατὰδικοι ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ. Ἐρρανεζόμεθα τὸ ἄρθρον ἐκ τινος ξένης ἐφημερίδος.

Εἶχον τελειώσει ἐν τῷ δωματίῳ μου τὸ πρόγευμά μου, ὅτε εἰσῆλθεν αἰφνης ὁ Α... καὶ μοὶ εἶπε:

— Σήμερον δικάζεται εἰς εἰς τὸ Νάν-χάι καὶ ἴσως θὰ γείνη καὶ ἐκτέλεσις θανατικῆς ποινῆς: θέλεις νὰ ἴδῃς;

Θανάτωσις καταδίκου εἰς τὴν Καντώνην δὲν εἶνε βεβαίως πρᾶγμα σπάνιον: θανατοῦνται κατὰ μέσον ὄρον 2,000 ἕως 2,500 ἔνοχοι ἢ τοῦλάχιστον νομιζόμενοι ἔνοχοι κατ' ἔτος, ἐκτὸς τῶν ἀποθνησκόντων ἐν τοῖς βασανιστηρίοις, εἰς ἃ ὑποβάλλονται κατὰ τὴν ἀνάγκην. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὅλη διαδικασία γίνεται λίαν συνοπτικῶς, σπανίως λαμβάνουσιν οἱ Εὐρωπαῖοι ἀφορμὴν νὰ παρασταθῶσι. Ἀνθρώποι ἐπὶ δωδεκαετίαν διαμειναντες ἐν Κίνα οὐδὲ ἅπαξ κατώρθωσαν νὰ ἴδωσι μίαν ἐκ τῶν αἰματηρῶν τούτων παραστάσεων.

Ὁ Α... ὅμως ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη κατοικῶν ἐν Καντῶνι ὀμιλεῖ τὴν κινεζικὴν ὡς τὰ τέκνα τοῦ Οὐρανίου Κράτους καὶ κατέχει ὅλα αὐτῆς τὰ μυστήρια. Ἐνόμισε λοιπὸν ὅτι πολὺ θὰ μὲ ὑποχρέωνεν ἂν μὲ ἔκαμνε νὰ ἐπωφεληθῶ μοναδικῆν, ὡς ἔλεγεν, εὐκαιρίαν.

Κατ' ἀρχὰς, ὁμολογῶ, τὸ πρᾶγμα δὲν μὲ εἴλκυσε πολὺ ἢ ἐπιθυμία ὅμως τοῦ νὰ ἴδω ἐκ τοῦ πλησίον, ἔχων μάλιστα τόσον πεπειραμένον ὀδηγόν, τὴν διεξαγωγὴν τῆς κινεζικῆς δικαιοσύνης, περὶ ἧς τόσα μυθώδη, ὡς ἐνόμιζον, ἐλέγοντο, μὲ ἔκαμε νὰ μὴ διστάσω.

— Ἄς ὑπάγωμεν τοῦλάχιστον μέχρι τῆς φυλακῆς, τῷ εἶπον. Καὶ ἀπήλθομεν.

Τὸ Νάν-χάι κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς πρωτευούσης τοῦ Σινικοῦ Κράτους, εἰς μέρος ἱκανῶς ἀπομακρυσμένον ἀπὸ τῆς μικρᾶς εὐρωπαϊκῆς συνοικίας, εἶνε δὲ τοῦτο ἡ μεγαλύτερα τῶν δύο φυλακῶν τῆς Καντῶνος. Πενθιμωτάτη εἶνε ἡ περιοχὴ τοῦ ἀντροῦ τούτου. Ἀνθρώποι κατεσκληκότες καὶ ῥακενδύται περιφέρονται κύκλῳ, φέροντες σιδηροῦν περιτραχήλιον καὶ σύροντες εἰς τοὺς πόδας μέγαν λίθον διὰ σιδηρᾶς ἀλύσεως. Γλυστρώσιν ἀναμέσον τῶν διερχομένων οὕτως ἀλυσόδετοι, ἐπαιτοῦντες, ἄθλιοι καὶ ἐλεεινοὶ τὴν ὄψιν.

Ἡ φυλακὴ συνίσταται ἐκ σειρᾶς πεπαλαιωμένων οἰκοδομημάτων, ἅτινα περιβάλλουσι κύκλῳ αὐτὴν εὐρείαν, εἰς τῆς ὁποίας τὸ βᾶθος εἶνε ἡ πύλη ἢ ἀφωρισμένη εἰς τοὺς μανδαρίνους καὶ πέραν αὐτῆς αἱ δύο αἴθουσαι, ἔνθα ἀπονέμεται ἡ δικαιοσύνη καὶ ποῖα δικαιοσύνη! Ἀπὸ τῆς αὐτῆς εἰσερχεται τις εὐθὺς εἰς τὰ κελλία τῶν καθειργημένων, ἀληθῆ κλωβία, ὅπου ἕκατοντάδες κατηγορουμένων περιμένουσι τὴν τύχην των, συσσωρευμένοι καὶ ἐκτεθειμένοι εἰς τὸ ψῦχος, εἰς τὴν πείναν, εἰς τὴν φθειρίασιν. Διότι ἐν Κίνα ἡ κάθειρξις ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν πάθησιν τοῦ σώματος, μόνον δὲ ἡ ἐλεημοσύνη διατρέφει τοὺς καθειργημένους. Οἱ αἰσθανόμενοι ἔλεος πρὸς τοὺς κακούργους ἄς φροντίσωσι περὶ αὐτῶν, λέγουσιν οἱ Κινεζοί.

Ἡ θέα τῶν τρωγλῶν ἐκείνων διεγείρει τὸν ἔλεον ἅμα καὶ τὴν ἀποστροφὴν. Σκιαὶ ἀνθρώπων ἐπιφαίνονται ὡς φαντάσματα διὰ τῶν κίγκλιδων, κατεσκληκότες βραχίονες τείνονται ζητούντες ἐλεημοσύνην, ἀνθρώπινα εἶδωλα διαφαίνονται ἀμυδρῶς κινούμενα ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας καὶ ἀπὸ τοῦ σκότους προσβάλλει τὰ ὠτά σου τῆς ἀλύσου ὁ κρότος καὶ τὴν ὄσφρησίν σου ναυτιώδης ἀποφορά.

Παρόμοια εἶνε καὶ αἱ γυναικεῖαι φυλακαί, εἰς ἃς πολλάκις ρίπτονται, φρικτὸν εἶπεῖν, ὡς ὄμηροι αἱ γυναῖκες ἢ αἱ θυγατέρες τῶν φυγαδικούτων κατηγορουμένων.

Εἶδον εἰς ἰδιαιτέραν τρωγλὴν γυναῖκα τσαρκακοντούτιδα.

— Ἐφαρμάκευσε τὸν ἄνδρα τῆς, μοὶ εἶπεν ὁ Α... καὶ κατεδικάσθη εἰς τὸ νὰ κοπῆ ζωντανῆ εἰς τριακοντατέσσαρα κομμάτια. Τρεῖς μῆνας περιμένει βασανιζομένη.

Ἐτεῖνε τὴν χεῖρα ἢ δυστυχῆς! Τῇ ἐρρίψαμεν ὀλίγα σαπέκια καὶ ἐπροχωρήσαμεν.

Καταντικρὺ ἐνός τῶν βηθέντων κελλίων, εἰς ἃ ἐγκλείονται οἱ εἰς θάνατον καταδικασμένοι, ὑπάρχει οἰκίσκος εἰς ὃν διαμένουσι κατάσκοποι, τεταγμένοι ἐκεῖ ἵνα ἀκούωσιν ὅ,τι λέγεται, ὅχι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ μεταρρυθμισθῇ ἀπόφασις ἀμετάκλητος πλέον, ἀλλ' ἵνα ἀνιχνεύσωσι τεκμήριόν τι δι' οὗ νὰ δυνηθῇ ἡ δικαιοσύνη νὰ ἀγρεύσῃ καὶ ἄλλους ἐνόχους.

Ὅπισθεν τῶν ξυλίνων κιγκλίδων εἴκοσιν ἢ τριάκοντα ῥακένδυται μᾶς παρετήρουν.

— Σὺ τί ἐκαμες; ἠρώτησεν ἓνα ἐξ αὐτῶν ὁ Α. . .

— Ἀδίκως μὲ κατηγορήσαν.

Οἱ ἄλλοι ἐγέλασαν κτηνωδῶς ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει ταύτῃ.

— Ἐφόνευσε διὰ τὴν κλέψην, ἀλλὰ δὲν τὸ ὁμολογεῖ, ἐφώνησεν ὁ πλησιέστερος.

— Αὐτοὶ δὲν θὰ δικάσθουν σήμερον, μοὶ λέγει ὁ Α. . ., ἀποτελοῦν ἄλλην φουρνιάν ἃς ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου.

Εἰσήλθομεν.

Εἶδομεν τετράγωνον αἴθουσαν, ἣν ἔκοπτε διπλῆ σειρά μικρῶν στύλων, δεξιά καὶ ἀριστερὰ στρατιώτας καὶ ὑπαλλήλους, ἀκροατὴν οὐδένα. Εἰς τράπεζαν ταπητοσκεπὴν ἐκάθητο τέσσαρες μανδαρίνοι μὲ πτερὸν ταῶ, μὲ εὐρὺν πέτασον εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα ἀνεστραμμένον. Πρὸ τῆς τραπέζης ἀνθρωπὸς τις γυμνὸς μέχρι τῆς ὀσφύος ἦτο γονατιστός· παρ' αὐτῷ ἴστατο στρατιώτης κρατῶν βαμβούϊον κλάχμον.

Ὁ κατηγορούμενος ἀνεκρίνετο. Ἦδη τέσσαρα κομμάτια εἶχε δαρῆ ἐπὶ τῶν ὤμων, οἵτινες εἶχον καταστήσει πλέον μία μεγάλη πληγὴ καὶ ἤρχιζε νὰ ὁμολογῇ. Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνακρίναντος μανδαρίνου, ποτὲ μοὶ δὲν εἶδον ψυχρότερον σκληροτέρων μορφῶν. Εἶχε μικροὺς καὶ σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμοὺς, λεπτὰ καὶ συγκεκολλημένα χεῖλη, πηγούνιον καταλήγον εἰς ὀξείας γωνίας, ἐξεῖχον αἰ σιαγόνες καὶ τὸ μέτωπόν του ὠμοίκαζε πρὸς αἴλουρον καὶ πρὸς ὕαιναν. Τότε ἐνόησα τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς σινικῆς παροιμίας, τῆς λεγούσης ὅτι κάλλιον νὰ καταπέσῃ τις ἀφ' ὑψηλοῦ πύργου μὲ τὴν κεφαλὴν ἐμπρὸς, παρὰ νὰ ἐμπέσῃ εἰς ὄνυχας μανδαρίνων. . .

— Λοιπὸν, ἔλεγεν ὁ ἀνακριτὴς (ὁ Α. . . μοὶ μετέφραζε λέξιν πρὸς λέξιν τοὺς λόγους του), ὁμολογεῖς ὅτι ἦσο παρὼν ὅτε διεπράχθη τὸ ἐγκλημα. Ὁ δεινὰ δὲν ἦτο καὶ αὐτὸς παρὼν;

— Ναί, ἦτο.

— Καὶ ὁ δεινὰ;

— Ἐπίσης.

— Ποῖοι ἄλλοι ἦσαν;

— Δὲν εἶδον ἄλλους.

— Ἦσαν καὶ ἄλλοι.

— Δὲν ἤξεύρω, δὲν εἶδον ἄλλο τίποτε.

Ὁ μανδαρίνος ἐνευσεν ὁ στρατιώτης ἤρπαξε τὸν ἀνακρινόμενον ἀπὸ τῆς κόμης καὶ ὁ κάλαμος κατέπιπτεν ἐπὶ τοῦ αἵμοσταγοῦς ὤμου τοῦ ἀθλίου ἐκείνου!

— Ἄς μὲ φονεύσουν, ἃς μὲ φονεύσουν, ἐβόα, δὲν εἶδον τίποτε ἄλλο!

— Ἐπιμένεις; Ἐνευσε πάλιν ὁ δικαστὴς. Στρατιώτης τις ἐπλησίασεν εἰς τὸν στύλον, πλησίον εἰς τὸν ὁποῖον ἐκάθημεθα καὶ ὀπόθεν ἐκρέ-

μαντο ὄργανά τινα, ἃ δὲν εἶχον παρατηρήσει κατ' ἀρχάς.

Ἦσαν ὄργανά βασιανισμοῦ· εἶδος τι διπλῆς πλατυστόμου μασιᾶς ἐκσκληροῦ δέρματος, ἧτις ἐχρησίμευεν εἰς τὸ νὰ πατάσσωνται αἰ σιαγόνες καὶ νὰ θραύωνται οἱ ὀδόντες, σφῦραι πρὸς σύντριψιν τῶν ἀστραγάλων τῶν ποδῶν ἐσκωριασμένοι ἐκ τῆς χρήσεως, κάλαμοι, ξύλα, σχοινία. Ὁ στρατιώτης ἐξεκρέμασε μίαν σφῦραν.

Ὅτε ἐπλησίασε πρὸς τὸν κατηγορούμενον, ἤρχισεν οὗτος νὰ λαλῇ τόσον ταχέως καὶ πυρετωδῶς, ὥστε μὲ ὄλην τὴν εὐχέρειαν, ἦν περὶ τὴν σινικὴν γλῶσσαν εἶχεν ὁ διερμηνεύς μου, δὲν ἠδυνήθη νὰ μοὶ μεθερμηνεύσῃ τὰ λεγόμενά του. Ὁ δυστυχὴς κατεῖχετο ὑπὸ θερμῆς ὠμολογεί, ἀνέφερον ὀνόματα, ἔπειτα ἄλλα, συνέχεεν αὐτὰ πρὸς τὰ πρῶτα, ὅπως τυχαίως, νομίζω, λέγων ὅ,τι ἐνέπιπτεν εἰς τὴν γλῶσσάν του.

Ἦμην διατεθειμένος νὰ ἀναχωρήσω βαρυθυμῆσας ἐπὶ τῷ ἐλεεινῷ θεάματι, ὅτε πολὺς θόρυβος ἤρχισε νὰ γίνηται εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ εἶδον εἰσερχόμενον εἰς αὐτὴν μὲ τὸ μεϊδιάμα εἰς τὰ χεῖλη ὑψηλὸν τινα πεντηκοντούτη περίπου, φέροντα τὰ παράσημα μανδαρίνου μὲ χρυσὰ κομβία.

Πάντες ἠγέρθησαν ἵνα τὸν ὑποδεχθῶσι καὶ αὐτὸς ὁ αἰλουροειδὴς ἐμεϊδίασε πάνυ χαριέντως. Ἐπὶ πέντε λεπτά τῆς ὥρας ἔβλεπε χαίρετισμοὺς ἀνταλασσομένους, χάριτας καὶ χαμόγελα κομποπρεπῆ. Ἐνόμιζες ὅτι ἀναρπασθεὶς καὶ τοὺς αἰῶνας ὑπερπηδήσας εὐρίσκετο ἐν Βερσαλλίαις καὶ ἔβλεπε τοὺς αὐλικοὺς ὑποκλινῶς χαιρετίζοντας τὸν μέγαν βασιλέα.

Μετὰ τὸν χεῖμαρρον τοῦτον τῶν χαιρετισμῶν καὶ κομποπρεπειῶν, ὁ μανδαρίνος, ὅστις εἶχεν ἔλθει ἀπλῶς καὶ μόνον ἵνα χαιρετίσῃ τοὺς συντρόφους του, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς τιμητικῆς θύρας. Οἱ ἄλλοι δικάσται ἐκάθησαν πάλιν καὶ συνεκάθησε πάλιν ἐπὶ τοῦ προσώπου των ἡ παγετώδης ἀπάθεια.

— Θὰ προβῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, μοὶ εἶπεν ὁ Α. . . κρυφίως, ἔρχεσθε; Ὁμολογῶ ὅτι ἐφρικίασα, μὲ εἶχε τρομάξει ἡ διαδικασία. Ἐβίασα ὅμως ἐμαυτὸν εἰς ὑπομονὴν, ἠθέλησα νὰ ἴδω τὸ πρᾶγμα μέχρι τέλους. Διερχόμενος διὰ τῆς αὐλῆς, εὐρον αὐτὴν πλήρη ἀνθρώπων· εἶδον ἐκεῖ στρατιώτας κιτρινοφορεμένους καὶ ὠπλισμένους μὲ δόρατα καταλήγοντα εἰς μεταλλίνην ἡμισέληνον, ἱππεῖς μὲ περιστρέπτους πέλους. Ἐξ ἀνθρώπων ἐρυθρὰ φοροῦντες, ἐβάσταζον πολυτελεῖς φορεῖον. Παρέκει ἦσαν ἀλεξήλια, σημαῖαι, γόγγια, ἦτοι κρόταλα ἰνδικά, ἢ ἀκολουθία πᾶσα τοῦ μεγάλου μανδαρίνου. Ἐν τῷ μέσῳ ἐκάθητο κατὰ γῆς ἐπὶ μεγάλων καλάθων σιγηλοὶ, ἐλεεινοὶ καὶ τὰς χεῖρας δεδεμένοι δώδεκα περίπου ῥακένδυτοι κατάδικοι, περιμένοντες τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως.

Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐφέροντο καὶ ἄλλοι, οὓς ἐξῆγεν ἕκ τινος ἐκεῖ πλησίον κελλίου ἐπὶ τούτῳ τεταγμένος ἀστυνομικὸς ἀξιωματικὸς. Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν παρελαμβάνετο ὑπὸ τῶν δεσμοφυλάκων δεδεμένος καὶ καθήμενος ἐν καλάθῳ κρεμασμένῳ ἀπὸ βαμβούτου καλάμου, δι' οὗ δύο κολλίαι (φορειοφόροι) ἐβάσταζον αὐτὸν ἐπ' ὤμου. Μικρὰ πινακίς ἐπὶ τῆς κόμης προσηρτημένη ἐδήλου τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ καταδίκου, ἄλλη δὲ ἐπιγραφή ἐπὶ μικροῦ πασσάλου ἔγραφε τὸ εἶδος τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην «ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐτοκράτορος.» Ἀπειχε δὲ πολὺ ἀπὸ τῆς εἰρκτῆς ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως.

Ἐξήλθομεν ταχέως καὶ ἐκαθήσαμεν εἰς τὰ φορεῖά μας· ὁ καιρὸς ἐπέιγε. Ἡ συνοδεία ἤρχισε νὰ πορεύηται ὀπισθὲν μας, ἠκούοντο τὰ κρόταλα καὶ αἱ κραυγαὶ τῶν στρατιωτῶν, αἵτινες ἔκαμνον τὸν ὄχλον νὰ παραμερίξῃ.

Μοὶ ἐπροξένει βαθυτάτην αἴσθησιν καὶ πολλὴν ἀηδίαν ὅλον αὐτὸ τὸ θέαμα, ἡ ἀνήκουστος αὕτη δικαιοσύνη, ἡ πομπή, ἀνταξία τῶν ἡμετέρων ἀπόκρου, τὰ ἀνθρώπινα ἐκεῖνα σώματα, τὰ ὁποῖα ἐφέροντο ὡς κτήνη εἰς τὸ σφαγεῖον· ἠσθανόμην πληγομένην τὴν καρδίαν μου. Ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ φορείου μου ἔβλεπον διερχόμενον τὸν ὄχλον περιεργὸν καὶ φωνασκοῦντα. Οἱ κολλίαι μας ἔτρεχον, ἐφώναζον, ἔσπρωχον. Εἰς ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἐφθάσαμεν.

Τὸ μέρος, ἔνθα οἱ κκοῦργοι θανατοῦνται εἶνε μικρὰ τρίγωνος πλατεῖα περικλειομένη ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους ὑπὸ τοῦ τοίχου ἐκ δὲ τῶν δύο ἄλλων ὑπὸ χαμηλῶν οἰκιῶν. Εἰσέρχεται τις δὲ ἐκεῖ διὰ μιᾶς μόνον θύρας. Οἱ κατοικοῦντες περὶ τὸν ἐπάρατον ἐκεῖνον χώρον ἔχουσι τὸ προνόμιον τοῦ νὰ μὴ πληρώνουσιν οὐδένα φόρον, εἶνε δὲ οὗτοι ἀγγειοπλάσται καὶ εἰς ξυλουργός. Φαίνονται ὅλως ἀφρόντιδες περὶ τοῦ τί γίνεται ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, ὃν περιβάλλουσιν αἱ οἰκίαι των καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ξηραίνουσι τὰ ἀγγεῖά των, ὅταν οὗτος ἦνε ἐλεύθερος. Ὅταν ἐφθάσαμεν ἡμεῖς, πολλὰ τοιαῦτα ἦσαν ἀκόμη ἐκτεθειμένα εἰς τὸν ἥλιον, γέρων δὲ τις κινέζος κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ τὰ σηκώσῃ ἐκείθεν, ἵνα μείνῃ ὁ χώρος ἐλεύθερος.

Κατὰ πρώτην ὄψιν ἡ μικρὰ πλατεῖα τῶν ἀγγειοπλαστῶν ἐφαίνετο ἡσυχώτατον καὶ ἀθώωτατον χεῖμα, ἀλλ' ὅταν τις παρετήρει κίχλω τὸν τοῖχον, τότε! . . . φρίκη! σωρὸς κρηνίων ἐλευκαίνετο εἰς τὸν ἥλιον, μεγάλα κινώτια πλήρη ἀσβέστου ἀνεδείκνυον πὺ καὶ πὺ λείψανα καὶ τρίχας ἀνθρωπίνους, σχοινία καὶ σταυροὺς.

— Ἐπ' αὐτῶν κρεμῶσι τοὺς κατάδικους ἵνα ὑποστῶσι τὸν βασιανισμόν, μοὶ εἶπεν ὁ Α. . . Συνήθως τοὺς κόπτουσιν εἰς κομμάτια, ἀρχίζουσι δὲ τὸν καταμελισμὸν ἀπὸ τῶν βλεφάρων, τῆς ρινός, τῶν χειλέων, ἔπειτα δὲ ἔρχονται εἰς τοὺς

βραχίονας καὶ τοὺς πόδας. . . Ἴδου, προσέθηκε δεικνύων μοι κοντόν τινα καὶ χονδρὸν ἀνθρώπον, ἔχοντα ἀνεστραμμένας τὰς χειρίδας καὶ τὸ πανταλόνιον καὶ κρατοῦντα, ὀλίγα βήματα μακρὰν ἡμῶν, πλατεῖαν σπάθην, ἰδοὺ ὁ Ἄ-Φόγγ, ὁ δήμιος. Ὁ δήμιος ἐν Κίνα εἶνε σπουδαῖον πρόσωπον· ἀφίνει εἰς τοὺς βοήθους του τὰ εὐτελέστερα τῶν ἔργων, αὐτὸς περιορίζεται μόνον εἰς τὸ νὰ κόπτῃ λαμβάνει 50 σολδία δι' ἐκάστην κεφαλὴν.

Αἴφνης ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ εἶδομεν εἰσερχομένην τὴν συνοδείαν τὴν κομίζουσαν τὸν ἀνθρώπινον φόρτον. Ἐξήχθησαν οἱ κατάδικοι ἀπὸ τῶν καλάθων των· εἰς, δύο, τρεῖς. . . εἰκοσιτέσσαρες!

Οἱ βοήθοι ὠδήγησαν αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας, τοὺς ἐγονάτισαν δύο δύο φροντίζοντες νὰ μείνῃ τόπος ἀρκετὸς καὶ διὰ τοὺς εἰκοσιτέσσαρας, τοὺς ἔκαμαν νὰ κλίνωσι τὴν κεφαλὴν σηκώνοντες ἐπὶ τῶν ὤμων τὰς δεδεμένας χεῖράς των, περιέλιξαν τὴν γνωστὴν μακρὰν οὐρὰν τῆς κόμης των. . . καὶ ἔπειτα. . . περιεμένομεν.

Ὁ μανδαρίνος δὲν ἐφαίνετο ἀκόμη!

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ δήμιος διώρθωνε τὴν ζώνην του, παρετήρει τὴν κοπίδα τῆς σπάθης του καὶ οἱ κατάδικοι ἔμενον γονατισμένοι προτεινόντες τὸν τράχηλον.

Δέκα λεπτὰ παρήλθον οὕτω.

Φαντάζεσαι, ἀναγνώστα, πῶς θὰ ἐπέρασαν κατὰ τὰ δέκα αὐτὰ λεπτά, δέκα αἰῶνας, οἱ εἰκοσιτέσσαρες ἐκεῖνοι δυστυχεῖς; Καὶ ὅμως τοὺς εἶδον, τοὺς παρετήρησα, ἦσαν κτηνωδῶς ἀπαθέστατοι. Ὅποια κατάπτωσις! Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐμάσσαν, κατὰ τὴν κινεζικὴν συνήθειαν, βέταλα. Τὸ φαντάζεσαι τοῦτο; νὰ ἀποθνήσκῃ τις μασσῶν, ἃς εἴπωμεν, μαστίχην;

Τέλος, παραμερίξει ὁ ὄχλος, ὁ μέγας μανδαρίνος ἐφθασε. Τί ἔγινε τότε δὲν τολμῶ νὰ τὸ περιγράψω. Ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ στήθους μου ὡς τις ἐφιάλτης ἢ ἀνάμνησις. Νομίζω ὅτι βλέπω ἀκόμη δύο δημίους ὑψοῦντας αἱματόεσσαν τὴν σπάθην, κεφαλὰς κυλιόμενας κατὰ γῆς ἢ διὰ μιᾶς ταινίας δέρματος συγκρατούμενας εἰς κατεσφαγμένους τραχήλους, κορμούς ἀκεφάλους βυθίζομένους εἰς τὸ ῥέον αἷμα. Βλέπω ἀκόμη τὸν Ἄ-Φόγγ διακόπτοντα πρὸς στιγμὴν τὸ ἔργον ἵνα ἀνταλλάξῃ τὴν ὀδοντωθεῖσαν ὑπὸ τῆς πολλῆς σφαγῆς σπάθην του πρὸς ἄλλην σπάθην κοπτεράν καὶ καινούργη· ἀκούω τὸν σίδηρον κτυποῦντα ἐπὶ ἀνθρωπίνων αὐχένων καὶ κεφαλὰς χαμαὶ ὑποκώφως ἠχούσας καὶ τὸ πλήθος ἀλαλάζον ὑπὸ θαυμασμοῦ ἐπὶ τῇ τέχνῃ τοῦ δημίου.

Μετ' ὀλίγα λεπτὰ εἶχον τελειώσει τὰ πάντα. Αἷμα μόνον ἀφθονον ἔμενε εἰς τὴν αὐλὴν καὶ εἰκοσιτέσσαρα ἠκρωτηριασμένα πτώματα καὶ οἱ

βοηθοὶ ἐπηγαινοῦντο εἰς τὸν ὑγρὸν ἐκεῖνον βόρβορον, σφύροντες ἀπὸ τῆς κόμης κεφαλὰς ἀποκεκομμέναις ἢ ἐλεεινοῦς καὶ φοβεροῦς κορμούς. Ἐπλησίασεν ἔπειτα πρὸς ἡμᾶς ὁ δῆμιος καὶ μειδιῶν μᾶς προέτεινε ν' ἀγοράσωμεν τὰς δύο του σπάθας, τὰς ὁποίας μᾶς ἐπεδείκνυσεν, ἀντὶ πέντε ταλλήρων, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θεάματος!

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.]

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΟΥΒΡΟΥΤΣΑΣ

Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν ὄριον τῆς Βλαχίας, τὸ ἀποτελούμενον ὑπὸ τῆς πρὸς Βορρᾶν φερομένης κοίτης τοῦ Δουνάβεως, καὶ μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου κεῖται χώρα τελευτωδῆς καλουμένη Δόβρουτσα, ὀλίγον γνωστὴ σήμερον, ἔτι δ' ὀλιγώτερον πρὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ὅτε ἐγένετο θέατρον μεγάλων στρατιωτικῶν ἔργων.

Ὅρια ταύτης εἶναι πρὸς Δ. ἡ ἀπὸ τῆς πολιχνης Ῥασσόβας μέχρι Γαλαζίου γεγραμμένη τοῦ Δουνάβεως, πρὸς Β. ὁ αὐτὸς ποταμὸς ἀπὸ Γαλαζίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν, πρὸς Α. ὁ Εὐξείνους Πόντος καὶ πρὸς Ν. τὸ μεταξὺ Ῥασσόβας καὶ Κωνσταντίας στενὸν, ὅπερ ταῦν διέρχεται σιδηρόδρομος. Ἀποτελεῖ δὲ, οὕτως εἰπεῖν, χερσόνησον περικλυζομένην πανταχόθεν πλὴν τοῦ στενοῦ (ἔχοντος μῆκος 12 λευγῶν κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν) ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἀφ' ἑνὸς τοῦ Δουνάβεως, ἀφ' ἑτέρου τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Ἡ χώρα τῆς Δόβρουτσας παριστᾷ ἐν γένει σειρὰν κυματοειδῶν ὄροπέδιων, χωριζομένων ὑπὸ ἀβυθῶν κοιλάδων καταληγουσῶν εἰς ὑψηλὰς πεδιάδας, τεμνομένης κατὰ κάθετον πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως καὶ τῶν παραλίων τοῦ Εὐξείνου. Λέγουσιν ὅτι τὸ ὄνομα αὐτῆς παράγεται ἐκ τῆς σλαβικῆς λέξεως δόβρο (καλὴς), καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων δὲ ὀνομάζεται χώρα ἀγαθὴ· διότι εἰς οὐδένα ἀνήκει καὶ δύναται ἐπομένως νὰ γίνῃται κτήμα ἐκάστοτε τοῦ πρώτου καταλαβόντος.

Πᾶσα ἡ χώρα ἀποτελεῖ ἀπέραντον καὶ γονιμώτατον λειμῶνα· κατοικεῖται δὲ ἀραιῶς ὑπὸ Τατάρων ποιμένων, καὶ πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως ὑπὸ Βλάχων. Οἱ Βούλγαροί εἰσιν εὐάριθμοι· πλὴν ἂν ἐκκληθῶσιν ὡς τοιοῦτοι καὶ μέρος τῶν οἰκούντων ἐνταῦθα Τούρκων θεωρουμένων ὡς Βουλγάρων ἐκτουρκισθέντων. Μέγα μέρος τῆς χώρας οἰκοῦσι καὶ φυγάδες Κοζάκοι. Τμήμα δὲ τι μικρὸν καὶ Γερμανοί. Ὑπὸ ἐθνογραφικῆν οὕτως ἔποψιν ἡ Δόβρουτσα εἶναι μωσαϊκὸν διαφόρων λαῶν.

Αἱ κυριώτεραι τῶν πόλεων αὐτῆς εἰσιν αἱ ἑξῆς, ἃς καταγράφωμεν ἐν εἴδει ὁδοπορικοῦ.

Τσέρνα-βόδα, κωμόπολις ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως, καὶ παρὰ τὸ ἄκρον τῆς μεγάλης λίμνης Καρασοῦ· ἡ κώμη αὕτη ἄλλοτε

βλαχικὸν κωμίδιον ἔσημον, ἀπέκτησεν ἀκμὴν τινα μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου ἀπὸ ταύτης μέχρις Κωνσταντίας, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπὶ τινα χρόνον διήρχοντο οἱ πορευόμενοι εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ τῆς Δύσεως διὰ τοῦ Δουνάβεως. Ἐχει κατοίκους 2,000.

Ἡ λίμνη Καρασοῦ ἔχει πλάτος 2—4 χιλιομέτρων, καταλαμβάνει δ' ἐν καιρῷ ἀναβάσεως τοῦ Δουνάβεως, ὅτε εἰσρέουσιν εἰς αὐτὴν τὰ ὕδατα, χῶρον μέχρι 3ῶ χιλιομέτρων. Ὁ Δουνάβης ὁ μέχρι τῆς πόλεως ταύτης φερόμενος πρὸς Ἀνατ. σχηματίζει καμπὴν λαμβάνων πρὸς Βορρᾶν πορείαν.

Ὁ σιδηρόδρομος ἀναχωρῶν ἀπὸ Τσέρνα-βόδας διέρχεται πρὸς Β. τὴν λίμνην Καρασοῦ καὶ φθάνει (44 χιλίωμ.) εἰς

Μετζιδιέ, πόλιν ὕλως νέαν, κατοικουμένην ὑπὸ τῶν Τατάρων, τῶν ἐλθόντων εἰς Δόβρουτσαν ἐπὶ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ὡς κηρυχθέντων ὑπὲρ τῶν Τούρκων. Τούτους ὁ Σαῖδ-Πασσᾶς συνήθροισε καὶ ὤκισεν ἐνταῦθα, ὀνομάσας οὕτω τὴν νέαν πόλιν, πρὸς τιμὴν τοῦ Σουλτάνου Μετζιδ. Ἡ πόλις ἔχει 4000 οἰκίας, καὶ 15—20,000 ψυχάς. Ἀπὸ Μετζιδιέ ὁ σιδηρόδρομος φερόμενος πρὸς Ἀν. καταλείπει πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὰ κωμίδια Κουστελί καὶ Ἀλα-καπού. Τὸ τελευταῖον κεῖται εἰς τὴν Ἀν. ἐσχατιὰν τῆς τελευτωδῆς λίμνης· εἶναι δὲ ἔδρα Χάνη, ἔχοντος ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του 9 κόμας Ταταρικᾶς.

Ὁ σιδηρόδρομος πρὸς τὸ ὕψωμα τοῦ Ἀλακαπού κάμπτει ἐλαφρῶς πρὸς Ν. καὶ διατέμνει τὰ χαρμώματα, τὰ λεγόμενα τοῦ Τραϊανου (στρατηγοῦ τοῦ Οὐάλεντος, θελήσαντος ἐν τῷ στενοῦ τούτῳ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Γότθους, οἵτινες εἶχον ὑπερπηδήσει τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως). Ἐντεῦθεν φθάνει εἰς τὸν 6' σταθμὸν Μουρφαλτάρ (44 χιλίωμτρα ἀπὸ τοῦ ἁ), μικρὰν πόλιν τουρκικὴν, ἐντεῦθεν δὲ (65 χιλίωμ.) εἰς

Κωνσταντία (Κωνσταντζε τουρκ.), κειμένη ἐπὶ τοῦ ὀμωνύμου ἀκρωτηρίου παρὰ τὴν Μαύρην θάλασσαν καὶ οὖσαν πρωτεύουσαν διαμερισματος διοικητικοῦ (καζᾶς) ὑπαγομένου εἰς τὸ σανατζάκιον τῆς Βάρνας (Βιλαετίου τοῦ Δουνάβεως), καὶ ἔδραν ἐπισκόπου. (Κάτ. 3—4000, ὦν 4000 Ἕλληνας). Ἐχει λιμένα ἀβαθῆ καὶ ἀναπεπταμένον εἰς τοὺς νοτίους ἀνέμους, ὅπερ καθιστᾷ τὴν προσόρμισιν αὐτόθι τῶν πλοίων ἐπικίνδυνον.

Αἱ ἑλληνικαὶ καὶ ῥωμαϊκαὶ ἀρχαιοότητες ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εἰσὶν ἀφρονώταται, σχεδὸν δὲ πᾶσαι αἱ τουρκικαὶ οἰκίαι εἰσὶν ἐκτισμέναι ἐκ τοῦ ὕλικου ἀρχαίων κτιρίων· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Ἀνδρέας Παπαδόπουλος Βρετὸς, πρόξενος Ἕλλην ἐν Βάρνη, ἀνεκάλυψεν ἐπιγραφὴν, ἐξ ἧς ἐμφαίνεται ὅτι ἡ Κωνσταντία εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως Τόμεως, μητροπόλεως τοῦ Πόν-

του καλουμένης ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν νομισμάτων. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐξωρίσθη, καὶ αὐτόθι ἀπέθανεν ὁ ποιητὴς Ὀβιδίος.

Ἡ Κωνσταντία, καλουμένη καὶ Μιλητῆς ὡς ἀποικία Μιλησίων, ἔλαβε τὸ σημερινὸν ὄνομα ἐκ τῆς Κωνσταντίας, ἀδελφῆς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Κατὰ τὸν Παπαδόπουλον Βρετὸν ἡ ἀκμὴ τῆς πόλεως διετηρήθη μέχρις Ἀλεξίου Κομνηνοῦ (1202), ὕστερον δὲ περιήλθεν εἰς χεῖρας τῶν Βουλγάρων. Οἱ Τούρκοι καταλαβόντες αὐτὴν ὠχύρωσαν. Οἱ Ῥῶσοι ἐβουβάρδισαν τὴν πόλιν κατὰ τὸ 1812, τῷ δὲ 1829 κατέλαβον αὐτὴν ἀρχί. Τὰ ὀχυρώματα αὐτῆς ἔκτοτε μένουσι κατερριμμένα.

Πρὸς Β. τῆς Κωνσταντίας ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου κεῖται ἡ πολιχνη *Καραλίκ* πρὸς ἣν φέρεται ὁδὸς πρὸς Β. δὲ ταύτης κεῖται τὸ παράλιον φρούριον Καρα-Κερμάν.

Αὐταῖ εἰσὶν αἱ πρὸς Μ. καὶ Α. πόλεις· ἴδωμεν ἤδη τὰς κειμένας πρὸς Δ. καὶ Β., τὰς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως, ἀρχόμενοι αὐθὺς ἀπὸ τῆς Τσέρνα-βόδας. Ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ὀλίγον πρὸ ἀπὸ τῆς Ῥασσόβας ὁ Δουνάβης ἀλλάσσει τὴν πρὸς Ἀνατολὰς πορείαν του καὶ στρέφεται πρὸς Βορρᾶν, φερόμενος ἐπὶ πεδίων χαμαλιῶν σχηματιζόντων ἐκατέρωθεν ἔλα.

Ἀπὸ Τσέρνα-βόδας ὁδὸς μονότονος καὶ ἔρημος παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Δουνάβεως φέρει μετὰ 10 ὥρας εἰς

Χίρσοβα, μικρὰν κωμόπολιν ὀχυρὰν περιουκλουμένην ὑπὸ ὄρεων. Ἐντεῦθεν ὁ Δουνάβης, ἄτε χαμηλοτέραν ἔχων τὴν δεξιὰν ὄχθην, ὑπερχειλίζων καλύπτει μέγα μέρος τῆς πεδιάδος τῆς Δόβρουτσας, ἥτις εἰς τὸν ὀρίζοντα φαίνεται ἐνουμένη πρὸς τὰς ἐρήμους γαίας τῆς Βεσσαραβίας. Ἡ ὁδὸς ἐκ τῆς Χίρσοβας παρεστεινομένη διέρχεται τὴν κωμόπολιν *Δογιάνη* καὶ μετὰ 16 ὥρας φέρει εἰς

Ματσίν, μικρὰν πόλιν προστατευομένην ὑπὸ περιβόλου ὀχυρομένου καὶ δύο ἀσθενῶν πύργων. Εἰς ἀπόστασιν 3 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης μεταξὺ τῶν κωμιδίων *Γκρέτσι* καὶ *Τάρκα* ἐπὶ θέσεως καλουμένης Ἰγλιτζα ὁ Ἐγκελχάρτ ἀνεκάλυψε καὶ ὁ Γ. Βοασσιέρος καὶ Βωδρῦ ἐσπούδασαν τὰ λείψανα τῆς Τροισμίδος (Troesmis), ἀκροπόλεως ῥωμαϊκῆς, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι κατασκεύασαν ὅπως προστατεύουσι τὴν διάβασιν τοῦ Δουνάβεως, καὶ ἦν ὕστερον ἐπεσκεύασεν ὁ Ἰουστινιανός. Ἀπέναντι τοῦ Ματσίν, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ κεῖται ἡ Ἰβράίλα, χωριζομένη τούτου διὰ 3 ἢ 4 βραχιόνων τοῦ ποταμοῦ, πλάτους 10 χιλιομέτρων. Πέραν τῆς Ἰβραίλας ὁ Δουνάβης εἰσέρχεται εἰς μίαν μόνον κοίτην, καὶ οὕτω φέρεται εἰς Γαλαζίον (6 ὥραι), ἐντεῦθεν δὲ μέχρι τοῦ Ῥενίου (4 ὥραι), κειμέ-

νου παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Προῦθου, στρέφων λαμβάνει τὴν πρὸς Ἀν. πορείαν μέχρι τῶν ἐκβολῶν του εἰς τὸν Εὐξείνους.

Ἀπὸ τοῦ Ῥενίου ἡ ἐκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ χώρα εἶναι κατὰ κλυστος ὑπὸ ὑδάτων· τὰ παραποτάμια εἰσβάλλουσιν εἰς αὐτὸν διὰ λιμνῶν ἐκτεινομένων ἐκατέρωθεν τῶν ὄχθων. Μεταξὺ τῶν λιμνῶν *Καχούλ* καὶ *Καρτάλ*, τῶν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης, εἰς ἀπόστασιν 24 χιλιομέτρων ἀπὸ Ῥενίου καὶ 1 χιλιομέτρου ἀπὸ τοῦ Δουνάβεως ἐπὶ γλώσσης γῆς ὀριζομένης ὑπὸ τελευτωδῶν λειβαδίων κεῖται ἡ βλαχικὴ κώμη *Σαπτουλου-Νου* (νέον χωρίον), ἀφ' ἧς διέβησαν οἱ Ῥῶσοι κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1828. Ἀπέναντι δὲ τοῦ χωρίου τούτου ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης κεῖται ἡ πολιχνη.

Τσάκτσα, ἔχουσα ἀσθενὲς φρούριον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς ἀπλοῦς στρατιωτικὸς σταθμὸς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δουνάβεως. 13 μίλια ἐντεῦθεν κατὰ τὴν ἐπιφορὰν τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν θέσιν τὴν καλουμένην *Τσατάλ*, ἀρχεται τὸ λεγόμενον Δέλτα τοῦ Δουνάβεως. Ὁ ποταμὸς διαιρεῖται εἰς δύο βραχίονας, ὧν ὁ μὲν πρῶτος πρὸς τὰ ἀριστερὰ διευθύνεται ΑΒΑ., διέρχεται διὰ τοῦ Ἰσμαϊλίου καὶ Κίλικας καὶ διανύων 98 χιλίωμτρα ἐκβάλλει εἰς τὸν Πόντον, σχηματίζων κατὰ τὰς ἐκβολὰς διαφόρους νήσους καὶ 5 διακλαδώσεις, ὁ δὲ δεύτερος ὁ θεωρούμενος ἡ ἀληθὴς ἐξεκλούθησις τοῦ ποταμοῦ, δι' οὗ εἰσέρχονται τὰ ἀτμόπλοια, φέρεται ΔΑ. καὶ εἰς ἀπόστασιν 5 ὥρων φέρει εἰς

Τούλτσαν (55 μίλ. ἐκ Γαλαζίου), πρωτεύουσαν ἐνὸς τῶν 7 σανατζακίων τοῦ Βιλαετίου τοῦ Δουνάβεως. Ἐχει κατοίκους 30—35,000 Τούρκους, Βουλγάρους, Ῥουμῶνους, Ἕλληνας, Ἀρμενίους, Ἰουδαίους. Εἶναι ἐκτισμένη ἐν εἴδει ἀμφιθεάτρου ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς κλιτύος τῆς δεξιᾶς τῶν ὄρεων, ἥτις ἀρχομένη ἀπὸ Ματσίν καταλήγει εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Κεῖται δὲ εἰς τὸ βάθος κόλπου σχηματιζομένου ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Ἐπὶ τῆς ὑπερκειμένης κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ κεῖται φαίνεται ὅλον τὸ Δέλτα τοῦ Δουνάβεως καὶ ἡ ἔρημος, ἥτις διαχωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τὴν πόλιν Βαθαδάγ, κειμένην πρὸς Μεσημβρ. αὐτῆς εἰς ἀπόστασιν 40 χιλιομέτρων. Τὸ Δέλτα τοῦ Δουνάβεως ἔχει ἐπιφάνειαν 2,700 τετραγ. χιλιομέτρων.

Εἰς ἀπόστασιν 7 ἢ 8 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς Τούλτσας ὁ Δουνάβης ὑποδιαιρεῖται αὐθὺς εἰς νέους βραχίονας ὧν ὁ μὲν καλεῖται τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, μῆκος 405 χιλιομέτρων, φερόμενος νοτεινοχτολικῶς, ὁ δὲ τοῦ Σουλινᾶ, 88 χιλιομέτρων διὰ τούτου ἐκτελοῦνται καὶ οἱ πλοῖ. Ἐχει πλάτος 70 ἕως 80 μέτρ. καὶ βάθος 5—7 ἐκβάλλει δὲ εἰς τὴν θάλασσαν διὰ μίας κοίτης.

Τὰ πλοῖα διέρχονται διὰ μέσου δάσους ὕψηλων καλαμώνων, καλυπτόντων μέγα μέρος τοῦ

Δέλτα· πλήθος ἄπειρον ἑλοζίων πτηνῶν εἰσιν οἱ κάτοικοι· τῶν ἐρημιῶν τούτων, ἐντὸς τῶν ὁποίων διαιτῶνται προσέτι καὶ φοβεροὶ λύκοι καὶ ἀχρίχοιροι τερατώδεις καὶ ἄπειρα σμήνη κωνόπων. Μετὰ ἡ ὥρας ἐκ Τούλτσας (89 μίλια ἀπὸ Γαλαζίου) κείται ὁ

Σουλινᾶς, ὁ πρῶτος λιμὴν τῆς Τουρκίας ἐν τῇ Μαύρῃ θαλάσῃ, ἐπὶ τῆς ΑΜ. ἐσχατιᾶς τοῦ ὁμωνύμου βραχίονος τοῦ Δουνάβεως. Ἡ πόλις εἶναι ἐκτισμένη κατ' εὐρωπαϊκὸν τρόπον, ἔχει δὲ εὐθείας καὶ καθαρὰς, λιμένα πρόσφορον, εἶναι δὲ καὶ πρωτεύουσα διαμερίσματος, ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ σαντζακίου τῆς Τούλτσας. Ἐκ τοῦ Σουλινᾶ ἀπέχει ἡ Ὀδησσὸς διὰ θαλάσσης 40 ὥρας.

Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἡ Δόβρουτσα περιέχει τινὰς πολίχνας συνδεομένας πρὸς ἀλλήλας δι' ὁδῶν. Οὕτω πρὸς Μ. τῆς Τούλτσας φέρεται ὁδὸς ἀπὸ ταύτης μέχρι τῆς πόλεως Βαβαδάγ, εἰς ἣν καταλήγει καὶ ὁδὸς ἀπὸ Ἰσάκτσας, ἐντεῦθεν δὲ προχωροῦσα δικρυνῶνται, καὶ εἰς κλάδος αὐτῆς πρὸς Β. φέρεται εἰς Χίρσοβαν, ἕτερος δὲ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου πολίχνην Καγαρλίχ, ἐκ ταύτης δὲ εἰς Καραμουράτ καὶ Κωνσταντῶν. Περὶ τὸ μέσον δὲ τοῦ βραχίονος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ πρὸς Μ. κείται ἡ πολίχνη Δουναβίτσα ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ τοῦ συνδέοντος ἐν εἴδει διώρυγος τὴν λιμνὴν Ῥαζέμ πρὸς τὸν βραχίονα τοῦτον.

Ἐπὶ ὑγιεινὴν ἔποψιν ἡ Δόβρουτσα εἶναι τόπος νοσώδης, ὡς τῶν ἐνυπαρχόντων ἐλῶν καὶ τελεμάτων.

[Ἐκ τοῦ ὁδοπορικοῦ τοῦ Ἰσαμπέρη, τῶν γεωγραφικ. πινάκων τοῦ Κιέρτου, Schaefer, Fried, καὶ ἑτέρων βοηθημάτων.]

Α. ΜΗΝΙΑΡΑΚΗΣ.

ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΝ ΣΕΛΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΟΥΜΒΟΛΛΟΝ

Στενῶς συνδέεται μὲ τὸν μαγνητισμὸν τῆς γῆς καὶ τὰς ἠλεκτρομαγνητικὰς δυνάμεις ἡ παραγωγή τοῦ πολιτικοῦ φωτός ὡς καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, τοῦ ὁποίου οἱ μαγνητικοὶ πόλοι δύνανται νὰ θεωρηθῶσι καὶ ὡς πόλοι ψύχους. Τὸ βόρειον σέλας δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς αἰτία διαταράξεως τῆς ἰσορροπίας τοῦ γήινου μαγνητισμοῦ, ἀλλ' ἀπλῶς ὡς τὸ ἀποτέλεσμα ἐνεργείας γήινης, τῆς ὁποίας ἡ ἐντασις ὑψοῦται μέχρι παραγωγῆς φωτεινοῦ φαινομένου. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ βόρειου σέλαος εἶναι φαινόμενον τὸ ὁποῖον θέτει τέρμα εἰς μαγνητικὴν θύελλαν, ὡς εἰς ἠλεκτρικὴν θύελλαν ἕτερον φωτεινὸν φαινόμενον, ἡ ἀστραπὴ, ἀναγγέλλει ὅτι ἐπανῆλθε πάλιν ἡ πρὸς στιγμὴν διατρεχθεῖσα ἰσορροπία τῆς ἠλεκτρικῆς.

Ὅπως ἀπεικονίσωμεν τὸ φωτεινὸν τοῦτο μετέωρον, περιγράφομεν τὰς διαφόρους φάσεις τῆς

παραγωγῆς τελείου βόρειου σέλαος. Εἰς τὸν ὁρίζοντα, κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μαγνητικοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου, ὁ οὐρανὸς, κατ' ἀρχὰς αἴθριος, ἄρχεται σκοτιζόμενος, σχηματίζεται δὲ εἰδὸς τι νεφελώδους παραπετάσματος τὸ ὁποῖον ἀνέρχεται βραδέως καὶ ὑψοῦται μέχρι 10 μοιρῶν περίπου. Διὰ τοῦ σκοτεινοῦ τούτου κυκλικοῦ τμήματος τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ χροιά κλίνει πρὸς τὸ ἰώδες, οἱ ἀστέρες διορῶνται ὡς διὰ πυκνῆς ομίχλης, βραδύτερον δὲ περὶ τὰ πέρατα ἀναφαίνεται τόξον ἐν εἴδει ταινίας κατ' ἀρχὰς μὲν λευκόν, εἶτα κίτρινον, διαχέον ἄπλετον φῶς. Ἐνίοτε τὸ φωτεινὸν τοῦτο τόξον φαίνεται ὡσεὶ ταρρασόμενον ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους, ἀλλάσσει δὲ μορφήν καὶ ἐκτοξεῖται συγχρόνως στήλας φωτός ἀκτινοειδῶς ἀνερχομένης μέχρι τοῦ ζενίθ (τοῦ κατακορύφου σημείου). Ἐφ' ὅσον ἡ ἐκπομπὴ τοῦ πολιτικοῦ φωτός εἶναι ἰσχυρὰ ἐπὶ τοσοῦτον εἰς ζωηρὰ καὶ τὰ χρώματα, ἅτινα ἀπὸ τοῦ ἰώδους καὶ τοῦ κυανοῦ κλίνουν πρὸς τὸ πράσινον καὶ ἐρυθρὸν, παραλλάσσοντα μεθ' ὅλων τῶν ἐνδιαμέσων χροιάων.

Συμβαίνει δὲ τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ἠλεκτρικοὺς σπινθήρας, τῶν ὁποίων ἡ χροιά καὶ ἡ λάμψις εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον ζωηροτέρα ἐφ' ὅσον ἰσχυροτέρα ἡ τάσις τῆς ἠλεκτρικῆς ἐκρήξεως. Ἄλλοτε αἱ στήλαι τοῦ φωτός φαίνονται ὡσεὶ ἐκσφενδονιζόμεναι ἐκ τοῦ λάμποντος τόξου, μεμιγμέναι μετὰ μελαίνων ἀκτίνων ὁμοίων πρὸς πυκνὸν καπνὸν, ἄλλοτε πάλιν ὡσεὶ ἐγειρόμεναι ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ διάφορα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, σχηματίζουσαι θάλασσαν πυρός, τῆς ὁποίας τὴν λαμπρότητα ἀδύνατον ν' ἀπεικονίσω καὶ ὁ ἄριστος τῶν ζωγράφων, διότι εἰς ἐκάστην στιγμὴν ταχεῖα κυματοειδεῖς κινήσεις μεταβάλλουσι τὸ σχῆμα καὶ τὴν λαμπρότητα αὐτοῦ.

Εἰς ὠρισμένας στιγμὰς, ἡ ἐντασις τοῦ φωτός αὐξάνει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ βόρειον σέλας διατελεῖ ἐπίσης λαμπρὸν, καίτοι τοῦ ἡλίου λάμποντος ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα.

Περὶ τὸ σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, πρὸς τὸ ὁποῖον διεύθυνεται μαγνητικὴ βελὸν ἑλευθέως κρεμασμένη ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς βαρῆτητός της, αἱ ἀκτίνες συσπειροῦνται σχηματίζουσαι τὸ κελούμενον στέμμα τοῦ βόρειου σέλαος, τὸ ὁποῖον ὅταν ἀνακρίνηται ἀναγγέλλει τὸ πέρασ τοῦ λαμπροῦ τούτου μετεώρου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, αἱ φωτεινὰ ἀκτίνες βαθμηδὸν ἀραιοῦνται, σμικρύνονται καὶ ἀμαυροῦνται. Τὸ στέμμα καὶ τὰ φωτεινὰ τόξα διαλύονται, μετ' οὐ πολὺ δὲ δὲν βλέπει τις ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θόλου εἰμὴ μεγάλας νεφελώδεις κηλίδας ἀκινήτους, ὠχρὰς, χρώματος τεφρώδους. Καὶ αὐταὶ βαθμηδὸν ἐκλείπουσι ὡς καὶ τὸ νεφελώδες παραπέτασμα τὸ ὁποῖον ἀνήγγειλε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ λαμπροῦ μετεώρου, μετ' οὐ πολὺ δὲ μέ-

νει ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα ὑπόλευκόν τι νέφος ἀκανόνιστον κατακερματισμένον εἰς μικροὺς νεφελώδεις σωρούς, τελευταῖον ἔχνος τοῦ λαμπροτέρου τῶν φαινομένων, ἅτινα τὰ ὑψηλότερα τῆς ἀτμοσφαιρας στρώματα παρέχουσιν εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων.

TIM. A. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΠΕΡΙ ΜΥΚΗΤΩΝ

Μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν μας πολλοὶ ἴσως πιστεύουσιν ὅτι οἱ μύκητες (τὰ κοινῶς λεγόμενα μανιτάρια) δὲν εἶναι φυτὰ· βλέποντες αὐτοὺς ἀνευ φύλλων, ἀνθῶν καὶ καρπῶν, καὶ οὐδὲν κοινὸν ἔχοντας πρὸς τὰ λοιπὰ φυτὰ, παρατηροῦντες τὴν αἰφνιδίαν ἐμφάνισιν των εἰς μέρη ὅπου χεῖρ ἀνθρώπου δὲν τοὺς ἔσπειρεν, ἐξ ἧς καὶ ἡ κοινὴ καὶ γνωστὴ τοῖς πᾶσι φράσις ἐπὶ παντὸς ἀπροσδοκίτου «μῖς ἐφύτρωσε σὰν μανιτάρια», καὶ τὴν ὀλιγοχρόνιον καὶ διαβατικὴν ὑπαρξίν των, τὰ παράδοξα, τέλος, καὶ ἀλλόκοτα σχήματα καὶ χρώματα τὰ ὁποῖα λαμβάνουσι, δυσκολεύονται ἴσως νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι τὰ περιέργα ταῦτα πλάσματα τῆς φύσεως ὑπάγονται εἰς τὸ βασίλειον τῶν φυτῶν. Καὶ μολοντοῦντο οἱ μύκητες εἶναι φυτὰ γεννώμενα, αὐξάνοντα, καρποφοροῦντα καὶ θνήσκοντα, δυνάμει τῶν αὐτῶν νόμων δι' ὧν πράχονται καὶ ζῶσι τὰ δένδρα, οἱ θάμνοι καὶ αἱ πόαι.

Οἱ μύκητες εἶναι φυτὰ βλαστάνοντα πάντοτε ἐπὶ ὀργανικῶν σωμάτων εὐρισκομένων εἰς κατάστασιν σήψεως· μόνον φυτικὴ καὶ ζωικὴ οὐσία ἐν ἀποσυνθέσει χρησιμεύει εἰς αὐτοὺς ὡς τόπος βλαστήσεως· διὰ νὰ βλαστήσωσι δὲ ἀπαιτοῦσι μέτριον ἢ ὀλίγον φῶς, ὑγρασίαν πολλὴν καὶ τὴν δέουσαν θερμότητα· τινὲς τούτων εἶναι τόσον βραχύβιοι, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ὥρων διανύουσιν ὀλόκληρον τὸ στάδιον τῆς ζωῆς των, βλαστάνοντες, καρποφοροῦντες καὶ θνήσκοντες.

Οἱ μύκητες εἶναι τὰ πολυμορφώτερα τῶν φυτῶν, εἶναι οἱ Πρωτεῖς τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, διὸ καὶ ἀπὸ τῶν ἀτελεστερῶν μέχρι τῶν ἐτελεστερῶν ἀπαντᾷ τις ὅλα τὰ σχήματα· ἄλλοτε ὑπὸ μορφήν λεπτοτάτων νημάτων, ἄλλοτε ὑπὸ μορφήν σφαιρῶν ἢ σκιάδων, ἢ δεινυλλίων, ἄλλοτε λευκοὶ, ἢ μέλανες, ἢ ἐρυθροὶ, ἢ κυανοὶ, ἢ κίτρινοι, ἄλλοτε διὰ μικροσκοπίου μόνον ὄρατοί, καὶ ἄλλοτε παρμεγέθει, διεγείρουσι τὸν θαυμασμὸν τοῦ φυσιοδίφου καὶ διὰ τὴν ποικιλίαν των αὐτὴν κατήντησε νὰ γίνωσι κλάδος ἴδιος ἐν τῇ βοτανικῇ ἐπιστήμῃ καὶ νὰ ἐφευκθῶσι τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ὄλην ζῶν σπουδαιοτάτων ἀνδρῶν, περιγραφάντων, καταταξάντων καὶ εἰκονισάντων αὐτοὺς.

Οἱ μικροσκοπικοὶ μύκητες εἶναι κατασχεπτικώτατοι εἰς τὰ φυτὰ καὶ εἰς τὰ ζῶα. Εἶδη τινὰ τοῦ γένους *Aescidium* (*Aescidium*) καλύπτουσι

πολλάκις ὀλόκληρον τὴν ἐπιφάνειαν τῶν φύλλων καὶ πνίγουσι τὰ φυτὰ. Τὰ γένη *Trichosporum* (*Trichosporum*) καὶ *Microsporum* (*Microsporum*) παρετηρήθησαν ἐπὶ τινος ἀσθενείας τῶν μεταξοσκωλήκων, καὶ ἐπὶ διαφόρων πληγῶν, τοῦ κνύου, καὶ ἄλλων δερμικῶν ἀσθενειῶν· τὸ γένος *Uredo* καὶ τὰ εἶδη αὐτοῦ ἀποτελοῦσι τὴν νόσον τὴν καταστρέφουσαν τὰ σιτηρὰ, γνωστὴν ὑπὸ τὰ κοινὰ ὀνόματα *δαύλιασμα* καὶ *συνωπίδιασμα*. Ὅταν δὲ τὰ ξύλα τῶν οἰκοδομῶν τῶν πλοίων εἶναι πορώδη καὶ σπογγώδη, ἐὰν τυχὸν προσβληθῶσιν ὑπὸ τῶν μικροσκοπικῶν τούτων ἐχθρῶν καταπίπτουσιν εἰς κόνιν. Διηγοῦνται ὅτι δίκροτον γαλλικὸν ἐπιστρέφον ἐκ θριάμβου ναυμαχίας καὶ διασωθὲν ἐκ τῆς καταστροφῆς τῶν ἐχθρικῶν σφαιρῶν ἐγένετο θῦμα τῶν μικροσκοπικῶν τούτων μυκήτων ἐν βραχυτάτῳ διαστήματι. Εἰς τοιαύτην περίστασιν εὐρέθη ὡς μόνον σωτήριον μέσον ἡ ἐπιπόλαιος ἀπανθράκωσις τῶν προσβληθέντων μερῶν.

Μύκητες τινες εἶναι χρήσιμοι ὡς φάρμακα φαρμακῶν, οἱ εἶναι ὁ καλούμενος *Σκληρότιον* (*Seleotium Clavus*), χρήσιμος εἰς δυστοκίας· οὗτος βλαστάνει ἐπὶ τῶν σταχυῶν τῆς κοινῆς *σίκαλης*· ἐξ ἄλλων κατασκευάζεται ἡ κοινὴ *ὑσκα*, χρήσιμος εἰς τὴν χειρουργικὴν καὶ ἄλλας χρείας· ἄλλοι εἶναι ἐδώδιμοι, καθὼς ὁ *πεδικὸς ἀγαρικός*, τὰ ὕδα (κοινῶς ὕτανα), κτλ.

Ὁ ἐδώδιμος ἢ *πεδικὸς ἀγαρικός* καλλιεργεῖται ἐν Εὐρώπῃ διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ χρῆσιν ἐν τῇ μαγειρικῇ.

Πολλοὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ἐγένοντο θύματα δηλητηριασθέντες ὑπὸ τῶν μυκήτων· διὰ τοῦτο εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τοῦ ἐξευγενισμένου κόσμου δὲν ἐπιτρέπεται πώλησις μυκήτων ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἰμὴ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον δι' ἐκεῖνα τὰ εἶδη τὰ πασίγνωστα ὡς ἀβλαβῆ, καὶ παρὰ τῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων συγχωρούμενα.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΗΣ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΚΝΗΜΙΑΩΝ

Κατὰ τὸ γαλλικόν.

Ἐπὶ μακρὸν διημισηθῆθη ἡ ἀκριβὴς ἐποχὴ τῆς ἀνακάλυψης τοῦ πλέκειν διὰ μηχανῆς τὰς περικνημίδας, ἀλλὰ σήμερον χάρις εἰς διαφόρους σοφὰς διερευνήσεις οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ἐφευρετὴς τῆς ὑφαντουργικῆς μηχανῆς τῶν περικνημίδων ἐγένετο ὁ Οὐίλλιαμ Αἴ, διαμαρτυρούμενος ἰσροκήρυξ τῆς Καλβερωτῶνος ἐν τῇ κομπεῖα τῆς Νοττιγγάμης ἐν Ἀγγλίᾳ, ἰδοὺ δὲ τίνι τρόπῳ.

Ὁ Αἴ ἤρξατο νεάνιδος καλουμένης Μαρίας Πάτσων καὶ κατοικοῦσης εἰς τὸ μικρὸν χωρίον Γουδ-

1. Ἐστία. Ἐκ τῶν Γεωγραφικῶν τῶν Ε. Ὁφρανίδου.

θέρουθον. Ὁ Ἀῆ ἐποίει συχνὰς ἐπισκέψεις εἰς τὴν νεάνιδα, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁπίων, καὶ τοῦτο εὐκόλως ἐννοεῖται, δὲν ἔλειπεν ἀπειθῶν πρὸς αὐτὴν ἀδιαλείπτους διαδηλώσεις· ἀλλ' ἡ Μαρία ἀκολουθοῦσα τὴν συνήθειαν τῶν χωρικῶν διήρχετο τὰς ἡμέρας τῆς πλέκουσα κάλτσας, ὡς ἐκ τούτου δὲ, ἐνῶ ὁ νέος ἱεροκήρυξ ἐξέφραζε μετὰ πάθους τὰ τραφερά του αἰσθημάτων, ἡ μνηστή του κατεγίνετο ν' ἀναλάβῃ τοὺς κρίτους ἢ νὰ καταστήσῃ στενωτέραν περικνημίδα τινά.

Ἄν ὁ Ἀῆ παρεπονεῖτο διὰ τὴν ἀδιαφορίαν ταύτην, ἡ Μαρία μειδιῶσα ἐδείκνυεν εἰς αὐτὸν ἕνα τῶν δύο μικρῶν ἀδελφῶν τῆς, κοιμώμενον ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς, καὶ παρίστα τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ μὴ βραδύνη ποσῶς τὴν ἐργασίαν τῆς, «Διότι, προσέθετεν, εἰς τὴν ἡλικίαν των δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ βαδίζωσιν ἀνυπόδητοι.»

Ὁ Οὐίλλιαμ Ἀῆ πολλάκις ἀνεθεμάτιζε καὶ τὰς πλεκτὰς περικνημίδας καὶ τὸν ἐφευρετὴν αὐτῶν. Ἐκ τοῦ μίσους δὲ τούτου τῷ ἐγενήθη κατὰ μικρὸν ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ καταργήσῃ διὰ παντὸς καὶ τὰς βελόνας καὶ τὸ πλέξιμον.

Διὰ τίνος μέσου ὁ Οὐίλλιαμ Ἀῆ κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ του; Ὀλίγον μὰς ἐνδιαφέρει. Τὸ οὐσιώδες εἶναι ὅτι ἐπέτυχε.

Ἡμέραν τινὰ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Μαρίας ἀκολουθούμενος ὑπὸ ἀμάξης πεπληρωμένης ἀκολουθουμένων ἐργαλείου τινός, ὑπερμετήνευκεν ἐκεῖ, ἐνθα ἡ ἀκάματος νεανὶς ἐπλεκε διὰ τῶν βελονῶν τῆς. Δίχως λέξιν νὰ προφέρῃ συνήνωσε τὰ τεμάχια ὅλα καὶ τούτου γενομένου ἤρξατο ὑφαίνων καὶ αὐτὸς τώρα, ἀλλὰ μετὰ τσοσῦτης ταχύτητος, ὥστε ἐν διαστήματι ἡμισείας ὥρας ἐπέρανεν ἐργασίαν, ἣν ἡ Μαρία βεβαίως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ εἰς ἕνα μῆνα.

Ταῦτα διηγεῖται ἡ ἱστορία.

Νὰ εἶπω ἤδη ὅτι ὁ Ἀῆ ἀνακαλύψας τὴν μηχανὴν ἐζήτησε νὰ πορισθῇ τὰς ἐξ αὐτῆς ὠφελείας καὶ ὅτι ἀπῆντησεν ἐν τῇ πατρίδι του πανταχοῦ οὐ μόνον κακεντρέχειαν, ἀλλὰ καὶ μῖσος καὶ κατάραι, (διότι, ἔλεγον, ἐμελλε νὰ καταστήσῃ δυστυχεῖς ἀναριθμήτους οἰκογενείας ἀποζώσας μόνον ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν περικνημίδων ἃς ἐπλεκον διὰ τῶν χειρῶν), εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐπανελάβανον τὴν ἱστορίαν πάντων τῶν ἐφευρετῶν. Ἡ παροιμία «οὐδεὶς προφήτης ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ» ἦν καὶ ἔσται πάντοτε ἀληθής. Τσοσῦτα τέλος ὑπέστη ὁ Ἀῆ, ὥστε ἀδημονήσας ἤλθεν ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα ἐβασίλευε τότε Ἐρρίκος ὁ Δ'. Ἀπετάθη δὲ παράυτα πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν τοῦ βασιλέως, τὸν περίφημον Σουλλῦ, ὅστις ἐκ πρώτης ὄψεως ἐνόησας οἶκι ὠφέλειαι ἠδύνατο νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς μηχανῆς τοῦ Ἀῆ, παρήγγειλε νὰ κατασκευάσῃ τοιαύτας τινὰς, ἃς

καὶ ἐτοποθέτησεν ἐν τῷ «Ὀπλοστασίῳ» τῶν Παρισίων.

Μετὰ τρεῖς μῆνας συνέβη τὸ ἐξῆς περιεργὸν ἀνέκδοτον. Ἦτον ἡ πρώτη τοῦ ἔτους, ὁ δὲ Σουλλῦ προσήνεγκεν εἰς τὴν βασιλίссαν Μαρίαν τῶν Μεδίκων δωδεκάδα ζευγῶν μεταξίνων περικνημίδων.

Σὰς ἀφίνω νὰ φαντασθῆτε τὸν θαυμασμὸν τῆς ὠραίας καὶ φιλαρέσκου ἀνάσσης, ἠναγκασμένης μέχρι τοῦδε νὰ φέρῃ περικνημίδα ἐξ ἐρίου πλεκτὰς, ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ λαμπροῦ, ἀπαλοῦ, διαφανοῦς καὶ λεπτοῦ τούτου πλέγματος. Ἐδίαις χερσὶ παρέδωκεν εἰς τὰς βασιλικὰς κομμωτρίδας τὸ πολῦτιμον τοῦτο δῶρον, ὅπως δι' αὐτῶν τὴν ὑποδέσσει κατὰ τὴν ἔγερσίν τῆς· διότι, καὶ ὁ Σουλλῦ ἀναφέρει ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ, ἡ βασίλισσα τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐδέχετο ἐν τῇ κλίνῃ οὔσα τὰς ἐπισήμους ἐπισκέψεις τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν μεγιστάνων τῆς αὐλῆς.

Αἱ βασιλικαὶ κομμωτρίαι, ἔργον ἔχουσαι νὰ πλέκωσι καὶ προμηθεύωσι τὰς περικνημίδας τῆς βασιλίσσης, ἐθεώρησαν ἀστεῖον καὶ ἐπικερδὲς σῦμμα δι' αὐτὰς νὰ διαλύσωσιν εἰς διάφορα μέρη τὰς ῥαφὰς τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀῆ κατασκευασμένων περικνημίδων, ὥστε ἐχωρίσθησαν εἰς δύο σχεδὸν μέρη, ὅτε ἡ βασίλισσα τὰς ἐδοκίμασε.

Τὸ ἐσπέρας, κατὰ τὸ δεῖπνον, Μαρία ἡ τῶν Μεδίκων, ἦτις ὀλίγον, ὡς γνωστὸν, ἠγάπα τὸν Σουλλῦ, πολλὰ ἔσκωψεν αὐτὸν διὰ τὴν κακὴν ποιότητα τοῦ δώρου του.

Ὁ δὲ Σουλλῦ ἐπανελθὼν εἰς τὸ Ὀπλοστάσιον ἐξέφρασε τὴν δυσαρέσκειάν του πρὸς τὸν Ἀῆ, ὃν καὶ παρ' ὀλίγον νὰ διώξῃ ἐκ τῆς Γαλλίας.

Ἐπὶ τέλους ὅμως, ἠνακαλυφθέντος τοῦ τεχνάσματος τῶν κομμωτριῶν, ἡ βασίλισσα ἤλεγξεν αὐτὰς αὐστηρῶς καὶ ἔκτοτε οὐδέποτε ἐπαύσατο φέρουσα μεταξίνους περικνημίδας.

Ὁ Ἀῆ ἐπίστευεν ἤδη ἑαυτὸν πλουτήσαντα, ὅτε, ὀλίγον χρόνον μετὰ τὰ ἀνωτέρω, ὁ Ραβαλλὰκ ἐδολοφόνησεν Ἐρρίκον τὸν Δ', ὁ Σουλλῦ παρητήθη τῆς ἀρχῆς, ἡ βασίλισσα περιεπλέχθη μετὰ τῶν ταραχῶν τῆς ἀντιβασιλείας, ὁ δὲ Ἀῆ ἐγκαταλειφθεὶς, λησμονηθεὶς, περιελθὼν εἰς δυστυχίαν, ἀπέθανεν ἔτη τινὰ ὕστερον.

Μόλις κατὰ τὸ 1656 ὁ Ἰωάννης Χίνδρες, οὗ ὁ πατὴρ ἦτο μαθητὴς τοῦ Οὐίλλιαμ Ἀῆ, κατεσκεύασεν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἔθηκεν εἰς ἐνέργειαν τὰς πλεκτικὰς τῶν περικνημίδων μηχανὰς. Ἄλλ' ἡ Ἀγγλία ἡ τσοσῦτον παριδοῦσα καὶ πικράνασα τὸν ἐφευρετὴν, ὑπεδέχετο πρὸ πολλοῦ ἤδη τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀῆ, ἡ δὲ βασίλισσα Ἐλισάβετ οὐ μόνον ἐφόρει μεταξίνους περικνημίδας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς βασιλίσσας, τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς, ὡς πολῦτιμον δῶρον τοιαύτας ἐπεμπε. Τέλος δὲ νὰ καὶ ἰσχυρὰ συντεχνία ἐσχηματίσθη ἐν Λονδίῳ. Εἰς τῶν μαθητῶν τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀῆ ἀπέκτησε

λαμπρὰν περιουσίαν καὶ κατέστη εἰς τῶν ἐπισημοτέρων μεγιστάνων τῆς Ἀγγλίας, ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ λόρδου Χούδων.

Ἐν Σμύρῃ.

Σ. Ι. Π.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΟΝ ΚΑΛΕΝΔΑΡΙΟΝ

Μάιος.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τούτου τοῦ μηνὸς ὁ Ἑρμῆς ἀφίσταται ἀπὸ τοῦ Ἥλιου διευθυνόμενος πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ καὶ εἶνε κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐσπέριος ἀστήρ· εὐρίσκεται δὲ ἐν τῷ ὠραίῳ ἀστερισμῷ τοῦ Ταύρου. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἡμέραν εὐρίσκεται ἐν τούτῳ τῷ μέρει καὶ ὁ Ἥλιος, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διακρίνωμεν τὸν Ἑρμῆν, ὡς κατακλυζόμενον ὑπὸ τῆς ἀπλέτου αἴγλης τοῦ οὐρανοῦ φωστῆρος.

Ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου μέχρι τῆς 10 Ἰουνίου φαίνεται ὁ Ἑρμῆς ἀπὸ τῆς Γῆς ὅτι δὲν προβαίνει ἐπὶ τὰ πρόσω, ἀλλ' οἰοεὶ ὑποχωρεῖ, καὶ εἶτα ἀναλαμβάνει τὴν κατ' εὐθείαν πρόβασίν του. Ἡ παράδοξος αὕτη ἐκκλίσις ἀπὸ τῆς προτέρας διευθύνσεως συμβαίνει ἀκριβῶς κατὰ τὴν στάσιν του πλησίον τοῦ Ἥλιου. Ὅτε δὲ ὁ Ἑρμῆς θεώμενος ἀπὸ τῆς Γῆς φαίνεται πλησιέστατα τῷ Ἥλιῳ, ὡς καὶ ὅτε εὐρίσκεται εἰς ἀνωτέρην σῦνοδον μετὰ τοῦ Ἥλιου, τότε προβαίνει ἕως 23 περίπου μοίρας πρὸς ἀνατολὰς, εἶτα βραδέως πλησιάζει πρὸς τὸν Ἥλιον ἕως 18 μοίρας, καὶ παύει ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐνταῦθα ἡ τοιαύτη φαινόμενη κίνησις του· τότε δὲ λέγομεν: ὁ πλανῆτης εἶνε στάσιμος. Ἀλλὰ ταχέως ἄρχεται ὀρμητικῶς κατευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἥλιον, προσπελάζει αὐτῷ, ἀφανίζεται ἐντὸς τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ καὶ ἔρχεται εἰς κατωτέραν σῦνοδον μετ' αὐτοῦ. Τοῦτο συμβαίνει περὶ τὰς 26 Μαΐου. Μεθ' ἡμέρας τινὰς φαίνεται πρὸς Ἥλιου δυσμὰς, ἀφίσταται ἀπ' αὐτοῦ μετὰ μειουμένης ταχύτητος καὶ εἶτα αὔθις καθίσταται στάσιμος. Ἀναλαμβάνει μετ' οὐ πολὺ τὴν εὐθεῖαν κίνησίν του βραδέως καὶ προβαίνει ἀπομακρυνόμενος τοῦ Ἥλιου μέχρις 23 μοιρῶν. Εἰς ταύτην τὴν μεγίστην πρὸς δυσμὰς ἀπόστασιν ἐφικνεῖται ὁ Ἑρμῆς κατὰ τὰς 20 Ἰουνίου. Ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς ἄρχεται διευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἥλιον μετ' αὐξούτης ταχύτητος, ἀπόλλυται ἐν ταῖς ἀκτῖσιν αὐτοῦ καὶ φθάνει τέλος αὔθις εἰς ἀνωτέραν σῦνοδον· τοῦτο δ' ἐπαναλαμβάνεται ὁμοίως ἐκ νέου.

Ὁ χρόνος καθ' ὃν συμβαίνει ἡ παράδοξος αὕτη κίνησις καλεῖται συνοδικὴ περίοδος τοῦ πλανῆτου.

Παρόμοια φαινόμενα φαινόμενης ἀταξίας τῆς κινήσεως δεικνύει καὶ ἡ Ἀφροδίτη καὶ οἱ λοιποὶ πλανῆται.

Π. Κ.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΑΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ὁ ἐπόμενος συνοπτικὸς πίναξ περιέχει ἀριθμοὺς δεικνύοντας τὴν μέσην θερμοκρασίαν τῆς ἀτμοσφαιρας, μετρουμένην ἐν σκιᾷ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ μέσον ἐκάστου μηνὸς (κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον), καὶ τὴν μέσην θερμοκρασίαν τῆς θαλάσσης, μετρουμένην παρὰ τὰς ἀκτὰς. Ὅλοι δὲ οἱ βαθμοὶ οὗτοι τῆς θερμοκρασίας εἰσὶ κατὰ τὸ ἑκατοντάβαθμον θερμομέτρον.

Αἱ θερμοκρασίαι τῆς ἀτμοσφαιρας, παριστῶσαι τὸν μέσον ὄρον, στηρίζονται ἐπὶ πολυπληθῶν παρατηρήσεων γενομένων ἐν Ἀττικῇ. Ἡ θερμότης τοῦ θαλασσίου ὕδατος παρὰ τὴν ἄμυμον ἐμετρήθη πεντακοσιᾶκις σχεδὸν ὑπ' ἐμοῦ, ὑπὸ τοῦ κ. Φὸν Θ. Χελδράιχ καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Βουρλῆ, κατὰ τὰ Ἀθηναϊκὰ παράλια, ἐπὶ τῆς Εὐρείου, Σύρου, Αἰγίνης, Ἐλευσίνος, ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ, ἐν Πάτραις καὶ Ζακύνθῳ· οὕτως ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸ ἐξγόμενον καὶ παριστῶντες τὸν μέσον ὄρον ἀριθμοὶ δύναται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐφαρμοζόμενοι ἐπὶ τῶν παραλίῳν τῆς Ἀττικῆς. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν εἶνε ἀκριβέστατα εἰλημμένοι, καὶ ὅτι αἱ καθ' ὄραν παραλλαγαὶ δὲν ἠρευνήθησαν μέχρι τοῦδε.

Ἐν ὥρᾳ χειμῶνος ἡ θάλασσα εἶνε θερμότερα τῆς ἀτμοσφαιρας. Τοῦναντίον συμβαίνει ἐν ὥρᾳ θέρους. Τὴν πρώϊαν ἡ θάλασσα εἶνε ψυχροτέρα, τὸ δὲ ἐσπέρας θερμότερα τῆς ἀτμοσφαιρας. Τὸ ἀνώτατον δὲ ὄριον τῆς αὐξήσεως καὶ ἐλαττώσεως τῶν θερμοκρασιῶν ἀμφοτέρων τούτων δὲν συμπίπτει ποτὲ τὴν αὐτὴν ὥραν.

Μέση θερμοκρασία τῆς θαλ. τῆς ἀτμ. (βαθμοί)	Διαφορ. τῆς θερμοκρασίας τῆς θαλ. καὶ τῆς θαλ.
Ἰανουάρ.	1 140.7 80.5 -60.2
"	15 13.9 8.0 -5.9
Φεβρ.	1 13.9 8.7 -5.5
"	15 14.4 9.6 -4.8
Μάρτ.	1 15.2 11.2 -4.0
"	15 16.2 12.8 -3.4
Ἀπρίλ.	1 17.3 14.4 -2.9
"	15 18.1 16.3 -2.2
Μάϊος	1 19.8 18.5 -1.3
"	15 21.3 21.1 -0.2
Ἰούνιος	1 22.9 23.7 +0.8
"	15 24.6 25.8 +1.2
Ἰούλιος	1 25.8 27.2 +1.4
"	15 26.6 28.4 +1.5
Αὐγούστος	1 26.8 28.5 +1.7
"	15 26.5 28.1 +1.6
Σεπτέμβρ.	1 25.6 26.5 +0.9
"	15 24.4 24.4 0.0
Ὀκτώβρ.	1 23.0 22.0 -1.0
"	15 21.6 19.7 -1.9
Νοέμβρ.	1 20.0 17.2 -2.8
"	15 18.5 14.5 -4.0
Δεκέμβρ.	1 17.5 11.9 -5.6
"	15 16.4 9.7 -6.7

Ὡς πρὸς τὰ θαλάσσια λουτρά αἱ τρεῖς αὗται σειραὶ τῶν ἀριθμῶν ὑποδεικνύουσι τὸν κατάλ-

ληλον πρὸς ἐκλογὴν αὐτῶν καιρὸν κατὰ τὰς ἐκάστοτε περιστάσεις.

Ἀθήναι 1877 Ἀπρίλ. 18]30.

Δ^{ος} Ι. Φ. ΙΟΥΛΙΟΣ ΣΜΙΑΤ
Διευθυντής τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀστυνομοῦ.

ΛΥΣΙΣ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Θρέψαι κύνας ὡς σε φάγονται.

Παροιμία λεγομένη ἐπὶ τῶν ἐνεργούντων καὶ ποιούντων τι καὶ κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν λαμβανόντων. Ἐλαβε τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐκ τοῦ Ἀκταίωνος, υἱοῦ τοῦ Ἀριστέου καὶ Ἀντονόης τῆς Κάδμου, κυνηγοῦ περιφρήμου. Οὗτος εἰς τι κυνήγιόν του εἶδε τὴν Ἀρτεμιν γυμνὴν λουομένην, ἐξ οὗ μετεμορφώθη ὑπ' αὐτῆς εἰς ἔλαφον καὶ κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ θηρευτικῶν κινῶν.

Ὁ Θεόκριτος λέγει·

Θρέψαι καὶ λυκαίετι, θρέψαι κύνας, ὡς τυ φάγοντι.
καὶ ἐν ἐπιγράμματι εἰς αἶγα θηλάζουσαν λύκον εὐρίσκομεν·

Τὸν λύκον ἐξ ἰδίων μιστῶν τρέφω οὐκ ἐθέλουσα,
Ἄλλὰ μ' ἀναγκάζει ποιμένος ἀφροσύνη.
Ἀδελφεὶς δ' ὑπ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ πάλιν θηρίον ἔσται·
Ἢ χάρις ἀλλάξει τὴν φύσιν οὐ δύναται.

Παρὰ τῷ λαῷ νῦν εὐρίσκονται· «θρέψε λύκο τὸν χειμῶνα νὰ σὲ φάῃ τὸ καλοκαίρι», «κάμε τὸ σταυρό σου νὰ βγῆ τὸ μμάτι σου», καὶ «κάμε τοῦ λαγοῦ καλὸ νὰ σηκωθῆ νὰ φύγῃ.»

Τὸ πρῶτον βιβλίον τὸ ὁποῖον ἐτυπώθη ἐλληνιστῶν, ὑπὸ Ἑλλήνων, εἶνε ἡ Γραμματικὴ τοῦ Κωνσταντίνου Λασκάρεως. Ἐτυπώθη εἰς Μιλάνον κατὰ τὸ 1476 ἔτος. Ἡ ἔκδοσις αὕτη εἶνε σπανία καὶ μεγάλης ἀξίας. Ἀντίτυπον, πλήρες καὶ ἐν καλῇ καταστάσει, τιμᾶται, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ περιωνύμου βιβλιογράφου Brunel, ὑπὲρ τὰ 1000 φράγκα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Ὑπάρχει οἰκονομική τις φαρμακερῶν φυτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων κατατάσσεται καὶ ὁ καπνός.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὁ καπνός ἦνθει μεμονωμένος καὶ ἄγνωστος εἰς ἀπόκεντρά τινα μέρη τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ ἄγριοι, εἰς οὓς ἐδώκαμεν τὰ πνευματώδη ποτὰ, μᾶς ἐδωκαν εἰς ἀντάλλαγμα τὸν καπνόν, παρ' οὗ ἐζήτουν ἐμπνεύσεις εἰς τὰς κρίσιμους περιστάσεις. Διὰ τῆς ἐρασμίας ταύτης ἀνταλλαγῆς τῶν δηλητηριῶν ἐνεκαινίσθησαν αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο κόσμων.

Οἱ πρῶτοι οἵτινες ἐνόμισαν ἀναγκαῖον νὰ χώσωσιν εἰς τὴν μύτην τῶν τῶν καπνὸν μεταβληθένον εἰς κόνιν ἐπαθόν τινος καταδιώ-

1. Ἀστέρις, ὑπὸ Νικάνου Φουστάνου.

ξεις. Ὁ Ἰάκωβος Α', βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἔγραψε κατ' αὐτῶν βιβλίον ἐπιγραφόμενον μισοκαπνός. Μετὰ τινα ἔτη ὁ Πάπας Οὐρβανὸς Η' ἀφώρισεν ὅσους ἐπαινον ταμβακόν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπιτείνῃ τὴν ποινὴν τοῦ ἀφορισμοῦ, ἐπιτρέψασα εἰς τοὺς κανδηλάπτας νὰ δημεύωσι τὰς ταμβακοθήκας πρὸς ὄφελός των. Ὁ Μουράτ Δ' ἀπηγόρευσε τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ ἐπὶ ποινῇ ῥινοτομίας.

Χρήσιμον φυτὸν δὲν θὰ ἀντεῖχεν εἰς τόσας καταδιώξεις.

Πρὸ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης, ἐὰν ἄνθρωπός τις ἐφροντάζετο νὰ εἴπῃ· «Ἄς εὐρωμεν τρόπον νὰ εἰσπράττῃ τὸ δημόσιον μερικὰ ἑκατομμύρια ἀπὸ κανένα ἐκούσιον φόρον.» Ἡ τέχνη εἶναι νὰ πωλῶμεν πράγμα τι, τὸ ὁποῖον ἔλοι νὰ μεταχειρίζονται, τὸ ὁποῖον νὰ ἦναι ἀναπόφευκτον. Ὑπάρχει εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἓν φυτὸν φαρμακερώτατον. Ἐὰν ἐκ τῶν φύλλων του ἐκθλίψῃς ἔλαιον, μία μόνη σταγὼν φονεῦει ζῶον διὰ φοβερῶν σπασμῶν. Ἄς ἐκθέσωμεν εἰς πώλησιν τὸ φυτὸν τοῦτο, μεταβληθένον εἰς κόνιν, ἢ κομμένον εἰς μικρὰ τεμάχια. Θὰ τὴν πωλῶμεν ἀκριβότατα καὶ θὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ χώνουν τὴν κόνιν εἰς τὴν μύτην των.

— Θὰ τοὺς ἀναγκάσῃς διὰ νόμου;
— Θεὸς φυλάξοι! Σὲ εἶπα ὅτι θέλω φόρον ἐκούσιον. Διὰ τὸν κομμένον καπνόν, θὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς ἀγοραστὰς νὰ τὸν ἀνάπτουν καὶ νὰ τὸν ἀναπνέουν.
— Ἀλλὰ θὰ ἀποθάνουν.
— Ὅχι δά! Θὰ εἶναι μόνον ὀλίγον ὠχρόι.

Θὰ ἔχουν πόνους τοῦ στομάχου, ζάλας καὶ ἐνίοτε κωλικόπονον καὶ αἱμοπτυσίαν. Τίποτε περισσώτερον! Ἐλησμώνησες τὴν παροιμίαν «ἡ ἔξις εἶναι δευτέρα φύσις;» Ὁ ἄνθρωπος ὁμοιάζει μάχαιραν τῆς ὁποίας ἤλλαξαν τρεῖς φορὰς τὴν λεπίδα καὶ δύο τὴν λαβὴν. Δὲν ὑπάρχει πλέον φύσις διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ μόνον ἔξεις. Οἱ ἀγορασταὶ μας θὰ μιμηθοῦν τὸν Μιθριδάτην, ὅστις συνείθισε νὰ καταπίνῃ δηλητήριον. Ἐκεῖνοι πάλιν, οἱ ὁποῖοι θὰ χώνουν τὸν καπνὸν εἰς τὴν μύτην των, θὰ πτερνίζονται, θὰ ἔχουν ἀποφορῶν, θὰ χάσουν βαθμηδὸν τὴν ὄσφρησιν καὶ ἡ μύτη των θὰ ὁμοιάζῃ ἔσθλην διαρκῆς ἐκδόριον.

— Καλὸ τί λέγεις! Μὰ μυρίζεαι λοιπὸν ὠραῖα;
— Κάθε ἄλλο! Ἐξ ἐναντίας, μυρίζεαι ἄσχημα. Σὲ ἔλεγα λοιπὸν ὅτι θὰ πωλῶμεν τὸ ἐμπόρευμα αὐτὸ πολὺ ἀκριβὰ καὶ ὅτι θὰ τὸ καταστήσωμεν μονοπώλιον.

— Καλέ μου φίλε, δὲν σὲ χρειάζεται μονοπώλιον. Κανεὶς δὲν θὰ σοῦ διαμφισβητήσῃ τὸ προνόμιον τῆς πωλήσεως πράγματος, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἔχῃ ἀγοραστὰς. Σὲ συμφέρει καλλίτερον νὰ ἀνοίξῃς ἐργαστήριον καὶ νὰ ἐπιγράψῃς ἄνωθεν·

Ἐδῶ πωλοῦνται λακτίσματα,

Ἐδῶ πωλοῦνται ῥαβδισμοί, λιανικῶς καὶ χονδρικῶς.

Εἶναι πιθανὸν ὅτι θὰ εὐρῆς περισσοτέρους ἀγοραστὰς, παρὰ διὰ τὸ φαρμακερὸν φυτὸν σου.»

Καὶ ὅμως τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ! Ὁ πρῶτος ἔλεγε πολὺ ὀρθὰ καὶ ὁ δεῦτερος εἶχε τὸ ἄδικον! Ἡ κερδοσκοπία τοῦ καπνοῦ ἐπέτυχεν ἀξιόλογα. Οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας οὔτε σατύρας ἔγραψαν κατὰ τοῦ καπνοῦ, οὔτε ῥίνας ἔκοψαν, οὔτε ἐδήμευσαν ταμβακοθήκας. Πολλοὺ γε καὶ δεῖ! Ἐπώλησαν καπνόν, ἔβηκαν φόρον ἐπὶ τῶν ῥινῶν, καὶ ἐχάρισαν εἰς τοὺς ποιητὰς ταμβακοθήκας φερύσσας ἀδαμαντοκόλλητον τὴν εἰκόνα των. Ἐκ τοῦ μικροῦ τούτου ἐμπορίου κερδίζουσι περισσότερα τῶν 100 ἑκατομμυρίων κατ' ἔτος. (Ἀλφόνσος Κάρρ.)

Τὸ ἐπόμενον χάριεν δημοτικὸν ἄσμα, ἐν ᾧ παρίστανται τὰ ὄρη τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος διαπληκτιζόμενα πρὸς τὰς πεδιάδας καὶ ἐκζητοῦντα δι' ἀπειλῶν τὴν ἀπόδοσιν τοῦ Ἀνδροῦτζου προσκαίρουσ παραιτήσαντος αὐτὰ, ἐποιήθη περὶ τὰ 1789, ὅτε ὁ μεγαλοεὐγεὺς ἀθλητῆς μετὰ πεντακοσίων πολεμιστῶν καταβὰς ἀπὸ τῶν ὄρων ἀναπεπταμένως ἔχων τὰς σημαίας, περιέτρεχε νικηφόρος τὴν Στερεάν καὶ τὴν Πελοπόννησον.

Σ. τ. Δ.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Κλαίνε τὰ μαῦρα τὰ βουνά, παρηγοριά δὲν ἔχουν.
Δὲν κλαίνε γιὰ τὸ ψῆλωμα, δὲν κλαίνε γιὰ τὰ χιόνια.
Ἢ Γκιόνα λέει τῆς Λιάκουρας, κ' ἡ Λιάκουρα τῆς Γκιόνας·
«Βουνὸ πούσαι ψηλότερο, καὶ πλειὸ ψηλ' ἀγναντεύεις,
Ἄνδρῶν τῆς τί νὰ γίνηκε, ἢ λεβεντιὰ ποῦ νᾶναι;
Ἢ νὰ σοῦ πῶ βουνάκι μου, τί νὰ σοῦ πῶ βουνί μου,
Ἢ τὴ λεβεντιὰ τὴ χαίρονται οἱ ψωριασμέν' οἱ κάμποι,
Ἢ τὸς κάμπους φένουν τὰ σπαχλιὰ καὶ βίχνουν ἔς τὸ σημάδι,
Ἢ τοὺς κάμπους τοὺς στολίζουσε μὲ τούρκικα κεφάλια.»
Κ' ἡ Λιάκουρα σὲν τᾶκουσε πολὺ τῆς κακοφάνῃ.
Ἢ θράει δεξιά, Ἢ θράει ζερβά, Ἢ θράει κατὰ τὴ Σκάλα,
Ἢ βρὲ κάμπε ἀρρωστιαρῆκε, βρὲ κάμπε μαραζάρη,
Ἢ μὲ τὴ δική μου λεβεντιὰ νὰ στολιστῆς γυρεύεις;
Ἢ γιὰ βγάλε τὰ στολιδία μου, δός μου τὴ λεβεντιὰ μου,
Ἢ μὴ λυῶσ' ὅλα τὰ χιόνια μου καὶ θάλασσα σὲ κάμω.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Νοημοσύνη κυνός.

Ἀνταποκριτῆς τις τοῦ Θεατοῦ, ἐφημερίδος ἐν Λονδίῳ ἐκδιδομένης, καταχωρίζει ἐν αὐτῇ ἀνέκδοτόν τι περιεργότατον περὶ τῆς νοημοσύνης τοῦ κυνός. «Κατὰ τὸ τελευταῖον συμπόσιον τῆς Βρεττανικῆς ἐταιρίας τῆς Γλασκώθης, γράφει ὁ ἀνταποκριτῆς οὗτος, φίλος μου τις ἠναγκάσθη νὰ ἀπέλθῃ ἐκ Γλασκώθης εἰς Γρηνοκ χάριν ὑποθέσεώς του. Ἐκεῖ φθάς καὶ διερχόμενος τυχαίως πρὸ ἀρτοποιείου τινός, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ, ἠγόρασε μικρὸν ἄρτον καὶ πρὸ τῆς θύρας ἰστάμενος ἔτρωγεν αὐτὸν, ὅτε μέγας τις κύων τὸν ἐπλησίασε καὶ τῷ ἔδωκε σαφῶς νὰ ἐννοήσῃ ὅτι πολὺ ἐπεθύμει νὰ ἐλάμβανε καὶ αὐτὸς μερίδιόν

τι ἐκ τοῦ μικροῦ ἐκείνου ἄρτου. Τῷ ἔδωκεν ἀμέσως ὁ φίλος μου τεμάχιόν τι, ἠρώτησε δὲ ἐνταυτῷ καὶ τὴν ἀρτοπώλιδα, ἂν ἀνῆκεν εἰς αὐτὴν ὁ κύων. Ὅχι, ἀπεκρίθη αὕτη, διέρχεται ὁμῶς ἐδῶ τὸν περισσότερον καιρὸν του, ἐπιζητῶν μικρὰ νομίσματα ἀπὸ τοὺς διαβάτας. — Μικρὰ νομίσματα! Καὶ τί τὰ κάμνει; — Ὡ Κύριε, ἠξεύρει πολὺ καλὰ νὰ τὰ μεταχειρίζεται· ἐμβαίνει εἰς τὸ κατάστημά μου καὶ ἀγοράζει γλυκίσματα. Ὁ φίλος μου ἐπιθυμῶν νὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ γεγονότος τούτου, τὸ ὁποῖον τῷ ἐφαινετο ἀπίστευτον, ἐξῆλθε τοῦ ἀρτοποιείου καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ. Ἀμέσως τὸν ἐπλησίασε τότε ὁ κύων καὶ τῷ ἐζήτηε κατὰ τι μεθ' ὅλης τῆς εὐγλωττίας, ὅσῃν εἶναι δυνατὸν ν' ἀναπτύξῃ κύων. Ὁ φίλος μου τῷ ἔδωκεν ἡμίσειαν πένναν, τὴν ὁποῖαν παραλαβὼν ὁ κύων διηυθύνθη ἀμέσως εἰς τὸ ἀρτοποιεῖον ὡς παλαιὸς πελάτης, ὅπου θέσας τοὺς ἐμπροσθίους του πόδας ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἔτεινε πρὸς τὴν ἀρτοπώλιδα τὴν ἡμισεῖαν πένναν. Ἡ ἀρτοπώλις τῷ προσέφερεν ἓν εἶδος γλυκίσματος, ὁ κύων ὁμῶς, ἐπειδὴ τοῦτο δὲν ἦτο τῆς ἀρεσκείας του, δὲν ἀφῆκε τὸ νόμισμα, ἀλλὰ τούναντίον ἔτι μάλλον τὸ ἐσφιγξε μεταξὺ τῶν ὀδόντων του. Τότε ἡ ἀρτοπώλις μαντεύουσα τὴν ἐπιθυμίαν του τῷ προσέφερεν ἄλλο εἶδος, τὸ ὁποῖον εὐρῶν αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ κύων τῆς ἀρεσκείας του, ἐπλήρωσε καὶ κατεβρόχθισεν εὐσυνειδήτως, μεθ' ὃ ἀπεμακρύνθη ἐν ἡσυχίᾳ. Ἄλλ' ὁ φίλος μου, ὅστις εἶχε μείνει ἐκπληκτός, ἔδωκεν εἰς τὸν κύωνα καὶ νέον νόμισμα, εἶδε δὲ ἐπαναλαμβανομένην ὑπ' αὐτοῦ τὴν αὐτὴν καὶ πάλιν ἐργασίαν. — Εἶναι φανερόν, προσθέτει ὁ ἀνταποκριτῆς τοῦ Θεατοῦ, ὅτι ὁ περὶ οὗ πρόκειται κύων πρέπει νὰ κατενόησε, καθ' οἷονδὴποτε τρόπον, τὴν χρῆσιν τῶν χρημάτων, ὅτι διὰ τοῦ νομίσματος αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ ἀγοράζῃ ὅ,τι δήποτε κατ' ἐκλογὴν του. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ νόμισμα αὐτὸ τὸ ἐζήτηε διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ὄχι διὰ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν κύριόν του ἢ εἰς οἷονδὴποτε ἄλλον, ὅστις νὰ τὸν ἐξεγύμνασεν εἰς τὸ ἔργον αὐτό.

Δὲ παγκόσμιος ἐκθέσεις.
[Ἐκ τοῦ Annuaire scientifique et industriel par Figuier, 1876.]
Ὁλικὸς ἀριθμὸς Μίσθων ἡμερῶν ἡμερῶν
Πόλις Ἔτη Διάρκεια τινῶν ἐσθῶν ἐσθῶν

Λονδίνον	1851	167 ἡμέρ.	6,170,000	36,946.
Παρίσιον	1855	186 "	4,533,464	24,321.
Λονδίνον	1862	181 "	6,211,103	54,315.
Παρίσιον	1867	216 "	9,062,965	41,958.
Βιέννη	1873	186 "	7,254,867	39,004.
Φιλαδέλφ.	1876	159 "	9,739,392	61,568.

Ἢ διανομή τῆς γῆς.
Μίαν ἡμέραν ὁ Θεὸς, ἀπηυδηκῶς ἐκ τῶν παρὰ τῶν λαῶν, ἀπεφάσισε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς

αὐτὰ καὶ προσεκάλεσε τοὺς λαοὺς νὰ τῷ ὑποβάλλωσι τὰς αἰτήσεις των.

Ἦλθον τὰ ἔθνη ὅλα πρὸς τῆς πόλης τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐζήτησαν ἕκαστον ὅ,τι ἐχρειάζετο.

Ἡ Ἀγγλία βαμβάκιον καὶ ἄρσενον.

Ἡ Γερμανία πανεπιστήμια καὶ ἱκανοὺς πῖθους ζύθου.

Ἡ Ἰταλία μακαρόνια.

Ὅτε ἦλθεν ἡ σειρά τῆς Ἑλλάδος, εἶπεν αὐτῇ πρὸς τὸν Θεόν·

— Θέλω ὠραῖον οὐρανόν.

— Θὰ τὸν ἔχῃς.

— Καὶ ἐκλεκτὸν οἶνον.

— Σοὶ παραχωρεῖται.

— Καὶ ἔπειτα μίαν καλὴν κυβέρνησιν.

— ὦ! παραπολλὰ ζητεῖς, ἀνέκραξε μετ' ὀργῆς ὁ Θεός· καταχρᾶσαι τῆς καλωσύνης μου.

Καὶ ἐκλείσει τὴν πύλην τοῦ οὐρανοῦ.

Μία Μεσολογγίτισσα ἐν τῇ πολιορκίᾳ τοῦ Μεσολογγίου.

Μεσολογγίτισσά τις ἐπιστρέφει οἴκαδε φέρουσα ἐπὶ κεφαλῆς τὴν βαρέλλαν της, ἣν ἐπλήρωσεν ὕδατος ἐκ τοῦ μεγάλου φρέατος. Ἀφνης βόμβα πυροβόλου διελθοῦσα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν της ἀρπάζει τὴν βαρέλλαν. Ἡ Μεσολογγίτισσα σπέρσασα πρὸς τοὺς Τούρκους ἐμούτζωσεν αὐτοὺς, ἐκτεθειμένη εἰς τὰς σφαίρας καὶ λέγουσα ἀφελῶς· «Κακὸν χρόνον ἔρχεσθε, μήπως ἔχω ἄλλη βαρέλλα;»

Ἀριθμοί.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1876 ἐβεβαιώθησαν διὰ τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων καθ' ὅλον τὸ ἡνωμένον κράτος τῆς μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας γεννήσεις μὲν 1,154,627, θάνατοι δὲ 676,928. Ἐκ τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν συνάγεται, ὅτι, ἐπὶ χιλίων κατοίκων, αἱ μὲν γεννήσεις πρέπει νὰ ὑπολογισθῶσιν ὡς 34,8, οἱ δὲ θάνατοι ὡς 20,4. Ὁ ὅλος πληθυσμὸς ἀνέβαινεν εἰς 33,093,439, ἐξ ὧν ὑπὲρ τὰ τρία καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια ἀναλογοῦσιν εἰς τὴν Σκωτίαν, ὑπὲρ δὲ τὰ πέντε ἑκατομμύρια καὶ 250,000 εἰς τὴν Ἰρλανδίαν. Ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ὀφειλομένη εἰς τὴν ὑπερέρησιν τῶν γεννήσεων ἐπὶ τῶν θανάτων, εἶνε 477,699 ψυχαί, ἧτοι ἀνωτέρα τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ 91,715. Κατὰ τὸ 1876 μετηνάστευσαν ὀριστικῶς ἐκ τοῦ κράτους 102,601 ἄνθρωποι βρεττανικῆς καταγωγῆς, ἐξ ὧν 53,881, ἧτοι πλέον τοῦ ἡμίσεος, ἀπῆλθον εἰς τὰς Ἡνωμένους Πολιτείας, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὰς ἀγγλικὰς ἀποικίας, τόσον τῆς Αὐστραλίας, ὅσον καὶ τῆς βορείου Ἀμερικῆς.

Ἀλληλογραφία διαβιβασθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐλληνικῶν ταχυδρομείων κατὰ τὸ ἔτος 1875.

Κατὰ τὸ 1875 διεβιβάσθησαν ὑπὸ τῶν ἐλ-

ληνικῶν ταχυδρομείων ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν 2,318,878 γράμματα, 1,425,583 ἐφημερίδες καὶ ἔντυπα καὶ 670,914 ἐπίσημα ἔγγραφα, φάκελλοι καὶ δέσμαι, ἧτοι ἐν ὅλῳ 4,415,375. Ταχυδρομικὰ τέλη δὲ εἰσπράχθησαν δρ. 662,450.57. 520,649 γραμμάτων καὶ ἐφημερίδων τὰ ταχυδρομικὰ τέλη εἰσπράχθησαν ὑπὸ τῶν ξένων ταχ. γραφείων.

Ἦσκόπε τοῦ Δαμαλά
Δίχως νοῦ, δίχως μυαλά,
Τὰ ληανά (ψάρια) δὲν ἤθελες,
Τὰ χοντρά ἐγύρευες·
Γύρνα τὸ χειρόμυλο,
Κούνα τ' ἀραπόπουλο.

Λέγεται ὅτι ἐπίσκοπός τις τοῦ Δαμαλά (Τροιζηνίας) μὲ ἀλιευτικὸν πλοιάριον πολὺ τῆς παραλίας μακρονηεὶς πρὸς ἄγραν μεγάλων ἰχθύων, συνελήφθη ὑπὸ πειρατῶν, καὶ ἀχθεὶς εἰς Ἀλγερίαν διετάχθη διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς νὰ στρέφῃ χειρόμυλον, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς νὰ κινή βρέφος καὶ νὰ νανουρίζῃ αὐτὸ διὰ νὰ κοιμηθῇ.

Συντήρησις ὁδῶν ἐν Παρισίοις.

Ἐξ ἐκθέσεως τοῦ κ. Βάττελ, δημοτικοῦ συμβούλου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, ἐξάγομεν τὰς ἐξῆς περιέργους πληροφορίας περὶ τῶν ἐν Παρισίοις ὁδῶν. Ἐπὶ τῶν γνωστοτέρων βουλευθαρίων ὑπολογίζουσιν ὑπὲρ τὰς 72,000 ἀμάξας. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ λιθοστρώτου ἀνέρχεται 5,458,000 τετραγωνικὰ μέτρα, ἀπαιτεῖ δὲ προσωπικὸν 431 ὀδοφυλάκων. Ὁ μέσος ὄρος τῆς ἀξίας ἐνὸς τετραγωνικοῦ μέτρου εἶνε φρ. 20. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἐξ ἀσφάλτου ὁδῶν εἶνε 250,000 μέτρα τετραγωνικά. Ἡ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἔτους 1877 ψηφισθεῖσα πίστωσις διὰ τὴν συντήρησιν τῶν δημοσίων ὁδῶν εἶνε φρ. 6,889,620. Σημειῶ χάριν περιεργείας, ὅτι ἡ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1877 ψηφισθεῖσα πίστωσις διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν τοῦ δήμου Ἀθηναίων (ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων) εἶνε δρ. 23,000! Ἡ δὲ ἐν τῷ τοῦ ἔτους 1876 ἦτο δρ. 18,000!

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

«Σαλπικιτῆς στρατὸν ἐπισυνάγων, καὶ κρατηθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἐβόα· μὴ κτείνετέ με, ὦ ἄνδρες, εἰκῆ καὶ μάτην! Οὐδένα γὰρ ὑμῶν ἀπέκτεινα! Πλὴν γὰρ τοῦ χαλκοῦ τούτου, οὐδὲν ἄλλο κτώμαι. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔφασαν· διὰ τοῦτο γὰρ μᾶλλον τεθνήξῃ, ὅτι σὺ μὴ δυνάμενος πολεμεῖν, τοὺς πάντας πρὸς μάχην ἐγείρεις.»

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ. Σ. 271, στ. 6', στίχ. 16". διορθωτέον· «ἐπίμονος» ἀντὶ «ἐπίμου».

ΑΘΗΝΑΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 4.